

Zhodnocení reformy a návrh úprav v soustavě přímých daní České republiky

Bc. Petra Bednaříková

Diplomová práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petra BEDNAŘÍKOVÁ**

Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Finance**

Téma práce: **Zhodnocení reformy a návrh úprav v soustavě
přímých daní České republiky**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vypracujte teoretický průzkum v oblasti přímých daní.

II. Praktická část

- Provedte analýzu vývoje přímých daní v České republice v letech 2007 – 2009.
- Zhodnoťte výsledky analýzy vývoje přímých daní.
- Zpracujte návrh úprav v soustavě přímých daní České republiky.

Závěr

Rozsah práce: cca 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2007 – úplná znění platná k 1. 1. 2007. 15. vyd. Praha: Grada, 2007. 192 s. ISBN 80-247-2087-6.
[2] MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2008 – úplná znění platná k 1. 1. 2008. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 210 s. ISBN 978-80-247-2385-3.
[3] ŠÍROKÝ, J. a kol. Daňové teorie s praktickou aplikací. 2. vyd. Praha: C. H. BECK, 2007. 302 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
[4] VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. Daňový systém 2008 ČR aneb učebnice daňového práva. 9. vyd. Praha: VOX, 2008. 319 s. ISBN 978-80-86324-72-2.

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Miroslav Nejezchleba, CSc.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: 9. března 2009
Termín odevzdání diplomové práce: 4. května 2009

Ve Zlíně dne 9. března 2009

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Cílem této diplomové práce je analyzovat změny, kterými prošly přímé daně platné od roku 2008 oproti roku 2007 až po novelizaci v roce 2009 a navrhnout další úpravy v této části daňové soustavy.

První část je zaměřena na teoretickou část přímých daní počínaje v historii daní přes funkce daní a dále se zaměřuje na daňový systém v ČR, u kterého je větší část věnována právě přímým daním.

V druhé praktické části je vypracována analýza změn v přímých daních a to ve struktuře rok 2008 versus 2007 a následně změny v roce 2009. Další a poslední částí je navrhovaný projekt změn v systému přímých daní.

Klíčová slova: přímé daně, daně z příjmů, majetkové daně, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z nemovitostí, daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí, silniční daň

ABSTRACT

The aim of this diploma thesis is to analyze changes which direct taxes in force since 2008 have gone through in comparison with the year 2007 up to the amendment in 2009, and to come up with further adjustments in this system of taxation scheme.

The first part is focused on a theoretical aspect of direct taxes starting with their history, continuing with their functions and, furthermore, it focuses on the system of taxation in the Czech Republic, whereas the major part addresses the direct taxes.

The second practical part deals with the changes analysis of direct taxes – namely the year 2008 versus 2007 and subsequent changes in 2009. The following and the last part includes the proposed project of changes in the direct taxes system.

Keywords: direct tax, income tax, property tax, physical person income tax, legal entity income tax, real estate tax, estate tax, gift tax, real estate transfer tax, road tax.

Děkuji mému vedoucímu diplomové práce panu prof. Ing. Miroslavovi Nejezchlebovi, CSc. za umožnění pracovat pod jeho vedením a zejména za poskytnuté rady a čas, který mi věnoval.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 TEORIE DANÍ	10
1.1 DANĚ A JEJICH HISTORIE.....	10
1.2 DNEŠNÍ PŘÍSTUP K VYMEZENÍ DANÍ.....	12
1.3 FUNKCE DANÍ.....	12
2 DAŇOVÝ SYSTÉM ČR	14
2.1 PŘÍMÉ DANĚ	15
2.1.1 Daně z příjmů.....	15
2.1.2 Majetkové daně.....	19
2.2 NEPŘÍMÉ DANĚ.....	28
2.3 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ DAŇOVÝ SYSTÉM	29
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
3 ANALÝZA VÝVOJE PŘÍMÝCH DANÍ V LETECH 2007 - 2009	31
3.1 ANALÝZA DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	31
3.1.1 Změny od roku 2008 oproti 2007.....	31
3.1.2 Změny od roku 2009	37
3.1.3 Vyhodnocení vývoje změn DPFO.....	40
3.2 ANALÝZA DANĚ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB.....	47
3.2.1 Změny od roku 2008 oproti 2007.....	47
3.2.2 Změny od roku 2009	55
3.2.3 Vyhodnocení vývoje změn DPPO.....	58
3.3 ANALÝZA DANĚ Z NEMOVITOSTÍ	59
3.3.1 Změny od roku 2008 oproti 2007.....	59
3.3.2 Změny od roku 2009	60
3.3.3 Vyhodnocení vývoje změn daně z nemovitostí.....	61
3.4 ANALÝZA DANĚ DĚDICKÉ, DAROVACÍ A Z PŘEVODU NEMOVITOSTÍ.....	61
3.4.1 Změny od roku 2008 oproti 2007.....	61
3.4.2 Změny od roku 2009	64
3.4.3 Vyhodnocení vývoje změn daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí.....	66
3.5 ANALÝZA DANĚ SILNIČNÍ	66
3.5.1 Změny od roku 2008 oproti 2007.....	66
3.5.2 Změny od roku 2009	67
3.5.3 Vyhodnocení vývoje změn daně silniční.....	68
4 VYHODNOCENÍ ANALÝZY	71
5 NÁVRH ÚPRAV V SOUSTAVĚ PŘÍMÝCH DANÍ	73

5.1	NAVRHOVANÉ ÚPRAVY U DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	73
5.1.1	Zúžení a zjednodušení struktury předmětu daně.....	73
5.1.2	Změny v osvobození	74
5.1.3	Změna základu daně.....	75
5.1.4	Paušální výdaje.....	76
5.1.5	Nezdanitelné částky.....	78
5.1.6	Slevy na dani	79
5.2	NAVRHOVANÉ ÚPRAVY U DANĚ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB.....	80
5.2.1	Změny v osvobození	80
5.2.2	Základ daně	81
5.2.3	Zdaňování dividend.....	82
5.2.4	Hmotný majetek	82
5.3	DALŠÍ ÚPRAVY V ZÁKONĚ O DANÍCH Z PŘÍJMŮ	83
5.3.1	Rozdělení zákona	83
5.3.2	Sloučení zákona o daních z příjmů a zákona o rezervách.....	84
5.3.3	Daňové přiznání	85
5.4	NAVRHOVANÉ ÚPRAVY U DANĚ Z NEMOVITOSTÍ	85
5.5	NAVRHOVANÉ ÚPRAVY U DANĚ DĚDICKÉ, DAROVACÍ A Z PŘEVODU NEMOVITOSTÍ	86
5.5.1	Daň dědická.....	86
5.5.2	Daň darovací	87
5.5.3	Daň z převodu nemovitostí	87
5.6	NAVRHOVANÉ ÚPRAVY U DANĚ SILNIČNÍ	88
	ZÁVĚR	90
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	91
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	93
	SEZNAM OBRÁZKŮ	94
	SEZNAM TABULEK.....	95

ÚVOD

V posledních letech došlo v daňové oblasti ke značným změnám, zejména od 1. 1. 2008. Neustále studování v daňových zákonech a přemýšlení, jaká změna od kdy platí, nové a zásadní změny v programech, ve kterých se zpracovává účetnictví a dotazy všech ostatních okolo. Vešla v platnost novela zákona o daních z příjmů platná od 1. 1. 2008 a už se hovořilo o změnách platných od roku 2009. To vše a spoustu dalších podnětů mě vedlo k myšlence zpracování mé diplomové práce a využití toho následně ve své praxi. Tedy vypracovat přehled toho, jaké změny jsou platné pro rok 2008 a následně i 2009.

V souvislosti s politickým děním a faktem, že Česká republika je členem Evropské unie, se neustále něco mění, novelizuje a to nejen v oblasti daní. Vždyť jen zákon o daních z příjmů byl od roku 1993 novelizován 96 krát až po současnou úpravu.

Cílem mé práce je zhodnotit reformy a navrhnout úpravy v soustavě přímých daní.

Ve své práci věnuji větší část daním z příjmů, což je jednak z důvodu toho, že tyto daně jsou nejvíce diskutované v politické sféře, ale také obyvatelstvem, a jsou taky značně obsáhlé. Pro začátek jsem se věnovala krátkému teoretickému úvodu, který je součástí první části diplomové práce a začíná již v historii daní a daňových reforem pokračuje přes funkce daní až k samotnému daňovému systému České republiky a popisu jednotlivých daní, zejména těch přímých.

Za hlavní část považuji praktickou. Tady jsem se zaměřila právě na změny, které nám novely daňových zákonů přinesly u daní z příjmů, dani z nemovitostí, dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí a v ne poslední řadě u daně silniční. Každou daň jsem si analyzovala zejména s pomocí daňových zákonů, kdy uvádím, jaké změny pro daňové poplatníky nastaly od roku 2008 oproti roku 2007 a následně od roku 2009 oproti roku 2008. Následně jsem navrhla možné změny v jednotlivých daních.

Dá se říci, že daňová problematika se týká většiny obyvatel, i když si to mnozí ani neuvědomují, zejména ti co nemají povinnost podávat daňové přiznání. Proto doufám, že tato diplomová práce se stane přínosem nejen pro mou osobu, ale i ostatní daňové poplatníky. Ovšem bohužel jen do doby podání daňových přiznání za rok 2009, protože do dalších let tato diplomová práce nesměřuje a zcela určitě dojde k dalším úpravám a novelizacím těchto daní.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORIE DANÍ

Definice daní prošla v průběhu historie řadou změn. Dnešní přístup a názory na daně jsou zcela jistě částečně ovlivněny minulostí. Daně se postupem času vyvíjely v závislosti na politických, ekonomických, ale také náboženských názorů a postojů.

1.1 Daně a jejich historie

Již ve 13. století přišel Tomáš Akvinský s názorem, kdy daň považoval za dovolenou loupež, která zatěžuje-li poplatníka neúměrně, pak se stává hříchem.

V 17. století byla daň charakterizována jako cena za vykoupení míru a cena za ochranu života. Tato charakteristika pochází od T. Hobbese a S. Pufendorfa.

V 18. Století Mirabeau chápe daň jako pojistnou prémii na docílení ochrany sociálního pořádku a později McCulloch a A. Thiers jako pojistnou prémii za ochranu života a majetku. [9]

Prvními intelektuály, o jejichž myšlení můžeme hovořit jako o uceleném ekonomickém systému, na jehož základě vysvětlovali povahu i funkce daní byli v 18. století francouzští fyziokraté Francois Quesnay a především angličtí klasičtí, tzv. političtí ekonomové, považovaní za zakladatele ekonomie jako vědy – Adam Smith a David Ricardo. [3]

Historie daňových reforem v ČR

Od roku 1993 došlo v daňových zákonech ke stovkám změn, ovšem ne všechny je možné považovat za daňové reformy jako následující etapy:

1991 -1993 zavedení standardního daňového systému tržní ekonomiky [12]

Zcela zásadní daňová reforma, kdy hlavní cíle byly:

- zavedení DPH a spotřebních daní,
- oddělení sociálního pojistného od daní z příjmů,
- sjednocení zdanění všech forem podnikatelských subjektů a jednotlivců,
- snížit význam zdanění důchodů právnických osob,
- posílení postavení osobní důchodové daně a vertikální daňové spravedlnosti,

- omezení prostoru pro vyhýbaní se zdanění a daňové úniky, zefektivnění daňové správy.

Stanovené cíle byly splněny všechny mimo poslední dva, ovšem do právní perfektnosti měl tento nový daňový systém stále daleko. Již v roce 1993 došlo k opakovaným novelizacím.

2003 – 2004 implementace legislativy EU [12]

Vstupem ČR do EU bylo nutné implementovat komunitární právo. Výsledkem byl:

- nový zákon o DPH a o spotřebních daních.

Bylo sjednáno však spousta výjimek a platnost nových zákonů doznívala několik let.

2005 – 2006 změna daňové incidence – zvýšení progresivity daňového systému [12]

Změny se týkaly především daně z příjmů fyzických osob. Šlo zejména o:

- přechod od sociálních standardních odpočtů ke slevám na dani,
- zavedení daňového bonusu,
- změna úrovně nominální sazby,
- zavedení všeobecného maximálního vyměřovacího základu pojistného sociálního pojištění – zůstal nerealizovaný.

2008 rychlá fáze přizpůsobení daňového systému v rámci konsolidace veřejných rozpočtů [12]

Při změně vládní koalice v roce 2007 došlo k zahájení procesu konsolidace veřejných financí, který se v první řadě projevil v reformě daňové.

Tato daňová reforma se projevila především v:

- snížení nominální sazby daně z příjmů právnických osob, což bylo kompenzováno rozšířením základu daně,
- zavedení principu zdanění „superhrubé“ mzdy,
- rozšíření účasti zaměstnanců na veřejném zdravotním pojištění,
- zavedení všeobecného maximálního vyměřovacího základu na tak vysoké úrovni, že se týká spíše podniků ve vlastnictví fyzických osob.

2009 – 2010 a dále modernizace daňového systému [12]

Tato fáze není ještě zcela ujasněná. Základní cíle jsou:

- zjednodušit a zefektivnit daňovou správu, elektronizace daňové správy,
- nová koncepce přímých daní,
- sloučení daně z příjmů fyzických osob a pojistného na sociální zabezpečení (bylo by částečně návratem před rok 1993).

1.2 Dnešní přístup k vymezení daní

Daní se v současnosti rozumí forma příjmů veřejných rozpočtů, kterou se odčerpává ze zákona podle předem stanovené sazby daně část nominálního důchodu subjektu na nenávratném principu.

V definici se objevují charakteristiky:

- odčerpání důchodu,
- nenávratný princip odčerpávání,
- stanovení výše sazby,
- daň je platbou neekvivalentní,
- daň je až na výjimky platbou neúčelovou,
- daň bývá někdy charakterizována jako platba opakovaná.

1.3 Funkce daní

Mezi funkce daní patří:

- funkce fiskální – jedná se o nejdůležitější funkci. Spočívá v tom, aby veřejný rozpočet byl naplněn z veřejných příjmů, z nichž jsou následně financovány veřejné výdaje.
- funkce alokační – neboli rozdělovací. Má odstraňovat neefektivnost v alokaci zdrojů.
- funkce redistribuční – je důležitá proto, že lidé nepovažují rozdělení důchodů a bohatství vzniklých fungováním trhu za spravedlivé. Veřejné finance mají za úkol přesunout část důchodů a bohatství směrem od bohatších jedinců k chudším. [3]

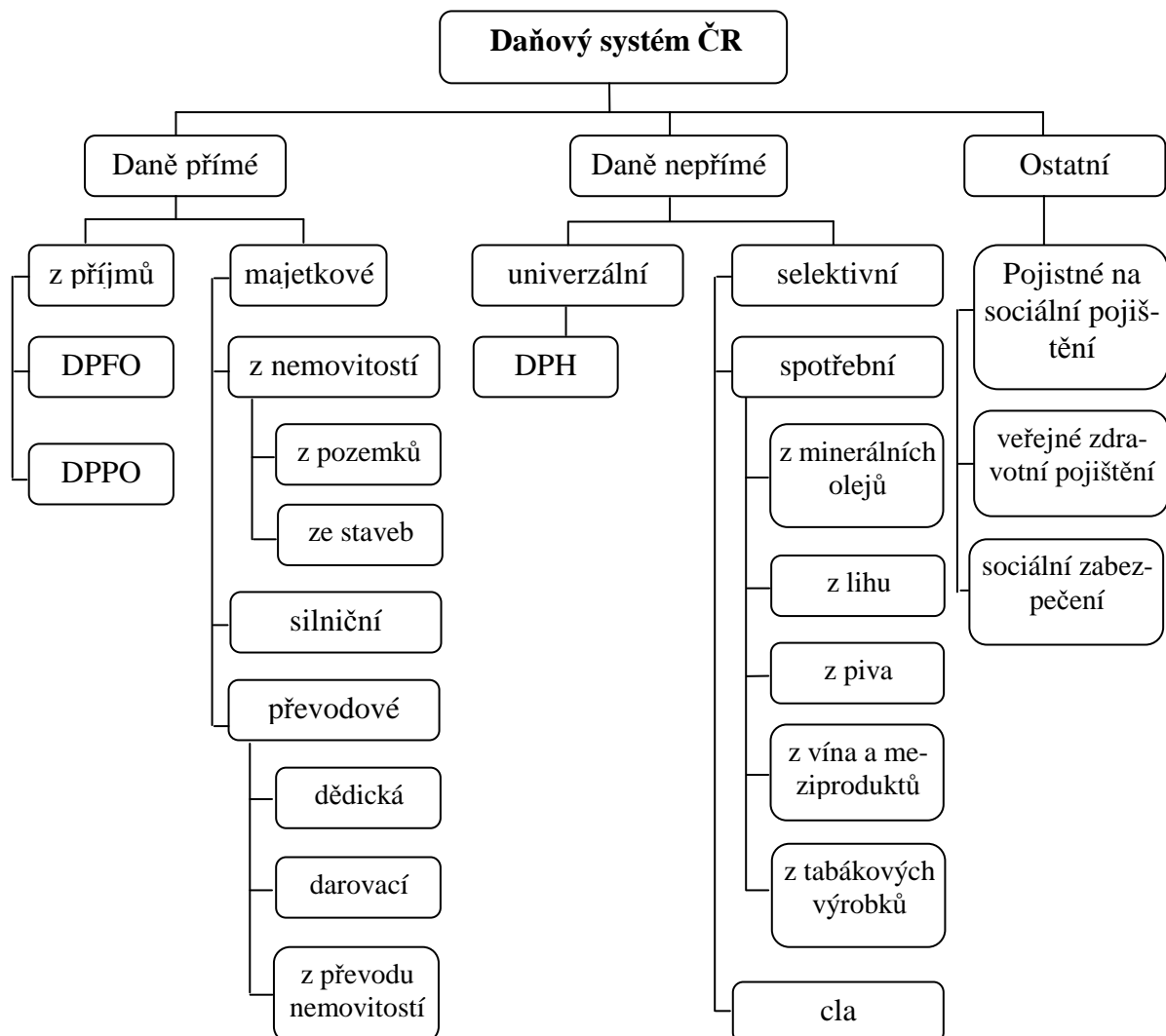
- funkce stabilizační – jedná se o vyrovnávání ekonomických cyklů, ale i nenadálých situací v různých oborech a to za účelem zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability.

2 DAŇOVÝ SYSTÉM ČR

Občan každého státu má povinnost platit daně. Povinnost platit daň je v České republice uvedena v Listině základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky.

Daňový systém je souhrnem všech daní, které se vybírají. Aby byl daňový systém systémem dobrým, měl by splňovat požadavky jako daňová spravedlnost a efektivnost, právní perfektnost, jednoduchost a srozumitelnost, správné ovlivňování chování ekonomických subjektů.

Daňový systém ČR je zřejmý z následujícího obrázku (Obr. 1).

Obr. 1. Daňový systém ČR

2.1 Přímé daně

Přímé daně se vyměřují poplatníkovi na základě jeho důchodu nebo majetku. Předpokládá se přitom, že jejich výše jde na úkor důchodu osoby, které jsou předepsány, a ta se jim nemůže vyhnout, tzn. nemůže jejich část přenést na další ekonomické subjekty. Tyto daně jsou přímo adresné, přihlíží k důchodové či majetkové situaci poplatníka, který si mnohdy sám vypočítává jejich výši a sám je odvádí, nebo alespoň jejich hodnotu zná (např. pokud je zaměstnancem, pak z výplatního lístku).

Dělí se tedy na daně z příjmů a majetkové daně.

2.1.1 Daně z příjmů

Někdy nazývané také důchodové daně. Jsou stanoveny zákonem o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tyto daně představují nejvýnosnější příjmy veřejných rozpočtů.

Daně z příjmů se ještě z důvodu teorie i praxe dělí na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Je to z toho důvodu, že tyto důchodové daně se od sebe liší zejména konstrukcí výpočtu daně a daňovými sazbami.

Daň z příjmů fyzických osob

Patří mezi nejznámější daně daňového systému.

Poplatníci

Důležitým vymezením u této daně jsou zcela určitě poplatníci, kterými jsou:

- fyzické osoby (dále jen FO),
- osoby, které mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují (pobývají alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce), mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Jedná se o poplatníky s neomezenou daňovou povinností,
- poplatníci, kteří nemají na území ČR bydliště, a nebo se zde obvykle nezdržují, nebo ti, o nichž to stanoví mezinárodní smlouvy, mají daňovou povinnost vztahující se pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. Poplatníci, kteří se zde zdržují za účelem studia nebo léčení, mají daňovou povinnost vztahující se pouze na

příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR a to i v případě, že se na území ČR obvykle zdržují.

Pokud klademe vysoké požadavky na spravedlnost DPFO, pak by tato daň měla zahrnout co nejvíce různých příjmů osoby. Spousta poplatníků nepobírá pouze peněžní částky, ale další různé příjmy jiného charakteru, případně naturální požitky.

Příjmem FO se rozumí příjem peněžní i nepeněžní včetně příjmů dosaženého směnou. Nepeněžní příjem se oceňuje podle zákona o oceňování majetku. [4]

Předmětem DPFO jsou:

- příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky,
- příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti: jako daňový výdaj lze uplatnit výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů nebo jsou tyto výdaje uplatňovány procentem z příjmů. Jako daňový výdaj není pojistné na sociální a zdravotní pojištění,
- příjmy z kapitálového majetku: nelze uplatnit žádné daňové výdaje, kromě např. zdanění dávek z penzijního připojištění se státním příspěvkem a dávek ze soukromého životního pojištění,
- příjmy z pronájmu: daňovým výdajem jsou výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů nebo lze tyto výdaje uplatnit procentem z příjmů,
- ostatní příjmy: jako daňový výdaj se mohou uplatnit výdaje na dosažení příslušných příjmů. V případě, že jsou tyto spojené výdaje vyšší než příjem, pak se k rozdílu nepřihlíží.

Jelikož mezi nejčastěji vyskytující se příjmy patří příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, podíváme se na tento druh příjmů trochu podrobněji. Jedná se o:

- příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovního, služebního či členského poměru, v nichž je poplatník povinen dbát příkazů plátce při výkonu práce; jsou to také příjmy za práci žáků a studentů z praktického výcviku,
- příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů s. r. o. a komanditistů, i když nejsou povinni dbát příkazů plátce při výkonu práce pro společnost či družstvo a také příjmy za práci likvidátorů,

- odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob,
- příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím či dřívějším výkonem závislé činnosti nebo funkce a to bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník tuto závislou činnost či funkci vykonává nebo nevykonává.

V případě, že bychom chtěli příjem jednotlivce postihnout komplexně, pak by mělo být jedno, z jakého zdroje pochází. Příjem může poplatník realizovat tak, že je příjemcem mzdy, má zisk ze své živnosti nebo prodá cenné papíry. Příjem poplatníka se ovšem také zvýší v případě, že se zhodnotí v průběhu zdaňovacího období jeho kapitálová aktiva.

Základ daně

Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, tj. kalendářní rok, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých druhů příjmů není stanoveno zákonem jinak. V případě, že poplatníkovi plynou ve zdaňovacím období souběžně dva nebo více druhů výše uvedených příjmů, pak je základem součet těchto jednotlivých dílčích základů daně.

Sazba daně

Prošla v posledních letech řadou změn. V současné době tato daň činí 15 % ze základu daně, který je snížen o nezdanitelné části základu daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celá sta Kč dolů.

Daň z příjmů právnických osob

Někdy také daň ze zisků firem. Je jednou z nejmladších v daňových systémech. Daň z příjmů právnických osob (dále jen DPPO) upravuje druhá část (§ 17 - § 21) již zmíněného zákona č. 586/1992 Sb. U DPPO je stejně jako u DPFO vazba daňové povinnosti na příjem. Zavedení této daně do daňového systému je východiskem k posílení spravedlnosti ve zdanění a vytváří rovné konkurenční podmínky v oblasti zdanění pro různé vlastnické subjekty a obory podnikání. [1]

Poplatníci

Zákon vymezuje poplatníky daně obecně tak, že jsou to osoby, které nejsou fyzickými osobami.

Právnícká osoba, která má na území ČR sídlo nebo místo svého vedení (tj. adresa místa, ze kterého je poplatník řízen), má neomezenou daňovou povinnost, tzn. že se tato povinnost vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR tak také na příjmy, které jí plynou ze zdrojů v zahraničí. Tato právnícká osoba je daňovým rezidentem.

V případě právnícké osoby, která nemá své sídlo na území ČR, se daňová povinnost vztahuje jen na příjmy ze zdrojů na území ČR. Taková právnícká osoba je pak daňovým nerezidentem s omezenou daňovou povinností.

Předmět daně

Jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem poplatníka. Příjmy z nakládání s majetkem jsou např. příjmy z pronájmu či prodeje majetku. Předmětem daně nejsou příjmy získané zděděním nebo darováním nemovitosti nebo movité věci anebo majetkového práva jelikož tyto podléhají dani dědické a darovací. Dále zákon uvádí několik dalších taxativně vyjmenovaných příjmů, které nejsou předmětem daně.

U poplatníků, kteří nejsou založeni nebo zřízeni za účelem podnikání jsou předmětem daně vždy příjmy z reklam, z členských příspěvků a z nájemného s výjimkou pronájmu státního majetku, protože ty jsou podle zvláštního právního předpisu příjmem státního rozpočtu. Tito poplatníci jsou povinni vést účetnictví tak, aby nejpozději ke dni účetní závěrky byly vedeny odděleně příjmy, které jsou předmětem daně, od příjmů, které předmětem daně nejsou nebo jsou, ale jsou od DPPO osvobozeny. To platí obdobně také pro vykazování nákladů (výdajů).

Poplatníci, kteří jsou veřejnou vysokou školou, jsou předmětem daně všechny příjmy, mimo příjmy z investičních transferů a z úroků z vkladů na běžném účtu.

U veřejné obchodní společnosti jsou předmětem daně pouze příjmy, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou.

U poplatníka, který je společníkem veřejné obchodní společnosti, je předmětem daně také část základu daně veřejné obchodní společnosti. Tato část základu daně se stanoví ve stejném poměru, v jakém je rozdělován zisk podle společenské smlouvy, jinak rovným dílem.

Poplatník, který je komplementářem komanditní společnosti, je předmětem daně také část základu daně této společnosti. Určí se ve stejném poměru, jako je rozdělován zisk nebo ztráta komanditní společnosti na tohoto komplementáře podle obchodního zákoníku.

Základ daně

Základem daně je rozdíl, o který příjmy (výnosy) převyšují výdaje (náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období. [1] Do základu daně, resp. do příjmů se nezahrnují příjmy osvobozené od daně a ty, které nejsou předmětem daně.

Pro zjištění základu daně se vychází z výsledku hospodaření, kdy se může jednat o zisk nebo ztrátu, u poplatníků, kteří vedou účetnictví. U poplatníků, kteří nevedou účetnictví, se vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji.

Sazba daně

V posledních letech se stejně jako u DPFO mění. Aktuálně v roce 2009 je sazba DPPO ve výši 20 %. U investičního, podílového fondu a u penzijního fondu nebo u instituce penzijního pojištění činí sazba daně 5 %.

2.1.2 Majetkové daně

Mezi přímé daně dále patří daně majetkové, které tvoří doplňkové zdanění osob přímou daní. Většina lidí přeměňuje část svých příjmů v majetek, dá se tedy říci, že majetek doplňuje hlavní atributy platební schopnosti, jimiž jsou důchod a spotřeba. Předmětem majetkových daní je majetek jak movitý, tak také nemovitý, jedná se tedy o stavovou veličinu.

Majetkové daně rozhodně, co se týká příjmů veřejných rozpočtů, nemůžeme přirovnávat k příjmům z daní z příjmů. V tomto případě se jedná pouze o doplňkový zdroj příjmů veřejných rozpočtů.

Výhodou je zcela určitě uplatnění principu prospěchu. U daní z nemovitostí placených do místních rozpočtů je argumentem spravedlivého zdanění princip prospěchu. [3] Vlastníci nemovitostí platí prostřednictvím těchto daní za služby veřejné infrastruktury v místě, kde se nemovitost nachází. Veřejné služby zvyšují hodnotu dané nemovitosti a jejich vlastníci za ně platí více či méně.

Majetkové daně vykazují menší distorzní účinky a mají menší negativní vliv na působení tržního mechanismu. Postihují sice důchody, ovšem mají na ekonomickou aktivitu minimální brzdící účinek a ovlivňují jednání poplatníků v tomto ohledu nepřímo. Tyto daně nemají distorzní vliv na práci. [10] Negativně mohou ovšem ovlivňovat úspory, neboť zdanění jejich akumulovaný výsledek.

Mohou nabádat vlastníky k racionálnějšímu a efektivnějšímu nakládání s majetkem. To jednak tím, že jsou placeny na úkor běžného důchodu a vlastník musí uvažovat, zda majetek ve formě, v jaké je, zbytečně neubírá z jeho užitku. Může se pak například místo toho, aby nemovitost ležela jen tak nevyužita, rozhodnout k pronájmu. Pokud se majetek zdědí, nebo daruje, stimuluje daň dědice příp. obdarovaného k větší odpovědnosti za majetek, s kterým dosud neměl zkušenost.

Většinou jsou daně z majetku konstruovány jako daně in rem, tzn. že poplatník je odvádí z titulu vlastnictví či nabytí určitého majetku, nákupu či spotřeby zboží a služeb, jejich výše není závislá na jeho příjmech.

Rozdělení majetkových daní:

- daň z nemovitostí
- daně převodové (tzv. trojdaň)
- daň silniční

Nyní se podívám blíže na tyto jednotlivé majetkové daně.

Daň z nemovitostí

Je upravena zákonem č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Předmětem daně z nemovitostí jsou pozemky (upravuje první část zákona) a stavby (upraveny druhou částí zákona). Rozdělení zákona na výše uvedené dvě části vyplývá zejména ze skutečnosti, že vlastník nemovitosti - pozemku nemusí vždy být zároveň vlastníkem nemovitosti – stavby na daném pozemku a naopak.

Zdanění se týká téměř všech pozemků a staveb, které se nachází na území České republiky. Většinou dnes tyto daně tvoří příjem místních rozpočtů a to vzhledem k příslušnosti a přiřaditelnosti nemovitosti k teritoriu určité obce.

Daň z pozemků

Této dani podléhají všechny pozemky na území ČR vedené v katastru nemovitostí pod druhem pozemku: orná půda, vinice, chmelnice, zahrada, ovocný sad, trvalý travní porost, hospodářský les, rybník s intenzivním a průmyslovým chovem ryb, zastavěná plocha a nádvoří, stavební pozemek a ostatní plocha. Předmětem daně nejsou např. pozemky zastavěné stavbami v rozsahu jejich půdorysu. [1]

Poplatník

Je většinou vlastníkem pozemku, který může být jak fyzická tak i právnická osoba, bez ohledu na bydliště či sídlo této FO či PO. V některých případech, je poplatníkem daně skutečný uživatel, např. nájemce v případě pronájmu.

Základ daně

Pro stanovení základu daně existují tři způsoby v závislosti na typu pozemku:

- u pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad ovocných sadů a trvalých travních porostů je to cena půdy zjištěná jako součin skutečné výměry pozemku v m^2 a průměrné ceny půdy stanovené na $1 m^2$. Ministerstvo zemědělství vydává a každoročně aktualizuje vyhlášku, která obsahuje seznam průměrných cen zemědělské půdy na $1 m^2$ podle jednotlivých katastrálních území.
- u pozemků hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb je to cena podle platných cenových předpisů k 1. 1. zdaňovacího období nebo součin skutečné výměry pozemku a částky 3,80 Kč za $1 m^2$.
- u ostatních pozemků je základem výměra pozemku v m^2 k 1. 1. zdaňovacího období.

Sazba daně

U prvních dvou skupin, kde je základ daně vyjádřen cenou pozemku, může být sazba stanovena procentně. U orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad a ovocných sadů činí sazba 0,75 % a u trvalých travních porostů, hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb je to 0,25 %.

U ostatních pozemků, kdy je základ vyjádřen výměrou, musí být sazba daně stanovená hodnotově, neboli pevnou částkou na zvolenou jednotku výměru. U stavebních pozemků je sazba 1,00 Kč, u zastavěných ploch a nádvoří a u ostatních ploch 0,10 Kč a to vždy za každý m^2 .

Daň ze staveb

Dani ze staveb podléhají všechny stavby na území ČR, na které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí, nebo užívané stavby tomuto rozhodnutí podléhající.

Poplatník

Platit daň má povinnost každá fyzická či právnická osoba, která stavbu (příp. byt nebo samostatný nebytový prostor) vlastní. Ve stanovených případech ji platí nájemce stavby.

Předmět daně

Přesněji jej můžeme vyjmenovat následovně:

Stavby:

- obytný dům,
- ostatní stavba tvořící příslušenství k obytnému domu,
- stavba pro individuální rekreaci včetně rodinných domů využívaných pro individuální rekreaci,
- stavba plnící doplňkovou funkci ke stavbě pro individuální rekreaci,
- garáž vystavěná odděleně od obytného domu,
- stavba užívaná pro podnikatelskou činnost, která se dále rozlišuje na: zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství; průmysl, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská výroba a ostatní podnikatelská činnost,
- ostatní stavba.

Jednotky:

- byt,
- samostatný nebytový prostor užívaný pro podnikatelskou činnost, kde se podnikatelská činnost rozlišuje stejně jako u staveb,
- samostatný nebytový prostor užívaný jako garáž,
- ostatní samostatný nebytový prostor.

Základ daně

ze staveb je výměra v m² té části zastavěné plochy, která je zastavěna stavbou, tedy v podstatě půdorys stavby. [1]

Sazby daně

Jsou stanoveny parametricky dle následujících kritérií:

- druh stavby, zda se jedná o obytný dům, chatu, garáž, stavbu pro podnikatelskou činnost či ostatní stavby,
- základní sazby daně za 1 m² zastavěné plochy se dále zvyšují za každé další nadzemní podlaží, ovšem pokud je plocha tohoto podlaží větší než 2/3 půdorysu,
- základní popřípadě zvýšená sazba se násobí koeficientem, který je přiřazen k jednotlivým obcím podle počtu obyvatel. Kdy tento koeficient má obec právo zvýšit nebo snížit pro jednotlivé části obce.

Daně převodové

Jako daně převodové jsou někdy označovány daně, u nichž předmětem daně je převod nebo přechod majetku, resp. bezúplatné nabytí majetku. Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí jsou majetkové daně jednorázové povahy. Tato trojídaň, jak bývají někdy nazývány, je upravena zákonem č. 357/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon).

Daň dědická

Jedná se o jednorázovou majetkovou daň, které podléhá dědictví ze závěti nebo ze zákona. Je upravena v prvním oddílu první části zákona č. 357/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Vztahuje se na fyzické i právnické osoby. Příbuzní pozůstalého jsou od této daně osvobozeni.

Poplatník

Poplatníkem daně je každý jednotlivý dědic, který nabyl majetek ze závěti či ze zákona, na základě rozhodnutí příslušného orgánu v řízení o dědictví. Jelikož se považuje za nespravedlivé a neetické zatěžovat vysokou daní dědickou dědice, kteří jsou v příbuzenském vztahu k zůstaviteli, dělí se poplatníci do tří skupin podle stupně příbuzenského vztahu mezi dědicem a zůstavitelem. Do první skupiny patří příbuzní v řadě přímé a manželé, do druhé pak další příbuzní jako např. sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety, zeťové a snachy atd. a ve třetí skupině jsou zařazeny ostatní osoby, které jsou bez bližšího příbuzenského vztahu k zůstaviteli.

Předmět daně

Předmětem je nabytí majetku děděním. Může se jednat o:

- nemovitosti: byty, nebytové prostory, nemovité věci,
- movitý majetek: cenné papíry, peněžní prostředky v domácí i cizí měně, vklady, pohledávky, majetková práva a jiné majetkové hodnoty, movité věci (osobní potřeby, ostatní).

Pro stanovení předmětu dědické daně je důležité občanství a trvalý pobyt zůstavitele majetku v době jeho smrti. V případě, že zůstavitel byl v době smrti občanem ČR a měl zde trvalý pobyt, vztahuje se daň na celý jeho movitý majetek v tuzemsku i zahraničí. Pokud zůstavitel neměl trvalý pobyt v ČR nebo nebyl občanem ČR, vybírá se daň z movitého majetku, který se nachází na území ČR.

Z nemovitostí, které se nacházejí na území ČR, se dědická daň vybírá bez ohledu na státní občanství nebo bydliště zůstavitele.

Základ daně

je cena majetku nabytého děděním, který nabyl dědic, nebo cena dědického podílu jednotlivce. Cena se pak snižuje o např. dluhy, které přechází na dědice smrtí zůstavitele a další položky dle zákona.

Sazby daně

Jsou progresivní a diferencované dle zařazení poplatníků do skupin.

Dědická daň se neplatí v případě, že dědic nabude movitých věcí osobní potřeby či peněžních prostředků v hodnotě do 20.000 Kč. Tento limit je stanoven a platí samostatně pro movité věci a peněžní prostředky. Pokud by hodnota nabytých takových věcí byla nad stanovený limit, daň se vybere jen z částky, která ho přesahuje.

Daň darovací

Daň darovací je upravena v druhém oddílu první části zákona č. 357/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Tady se stejně jako u daně dědické jedná se o jednorázovou majetkovou daň, které podléhá bezúplatné nabytí majetku v důsledku právního úkonu.

Darování majetku je bezúplatný převod vlastnictví majetku na základě právního úkonu, a to jinak než smrtí zůstavitele. [11]

Poplatník

Je jím obvykle obdarovaný (nabyvatel) a dárce se stává ručitelem. V případě, že obdarovaný nemá trvalý pobyt nebo sídlo v tuzemsku, je poplatníkem dárce, neboť nabyvatel majetku je pro tuzemskou správu daní obtížně dosažitelný. Poplatníci jsou rozděleni stejně jako u daně dědické, do tří skupin podle stupně příbuzenského vztahu mezi obdarovaným a dárce.

Předmět daně

Předmětem daně je majetek, který byl nabyt bezúplatným převodem. Majetkem se rozumí nemovitosti, movité věci a jiný majetkový prospěch. Je-li bezúplatně nabyta jen část majetku, pak je předmětem daně jen tato část majetku.

Základ daně

Základem je cena bezúplatně nabytého majetku bez osvobozené části předmětu daně, snížená o prokázané dluhy a cenu jiných povinností, které se k této věci vážou a také o clo a daně placené při dovozu (jde-li o věci movité darované nebo dovezené z ciziny). Ceny se použijí podle zákona o oceňování platné v době nabytí majetku nebo darování do zahraničí.

Sazby daně

U darovací daně jsou stejně jako u daně dědické progresivní a diferencované podle vzájemného příbuzenského poměru dárce a obdarovaného. Oproti sazbám daně dědické jsou u daně darovací dvojnásobné.

Společné pro daň dědickou a darovací

Daňové přiznání je poplatník povinen podat do 30 dnů ode dne rozhodného pro převod majetku. Rozhodným dnem se rozumí den:

- pravomocně skončeného řízení o dědictví,
- uzavření darovací smlouvy,
- přijetí daru z ciziny, dovozu věci podléhající darovací dani do tuzemska, poskytnutí daru do ciziny,
- kdy je poplatníkovi doručena smlouva s doložkou o povolení vkladu do katastru nemovitostí u daně darovací.

Daňové priznání se nemusí podávat u většiny situací osvobození od daně dědické nebo darovací.

Nepodnikatelské PO, které jsou osvobozeny od daně dědické a darovací, musí podávat daňové priznání o bezúplatně nabytém majetku, každé pololetí.

Daň dědická a darovací jsou někdy nazývány daněmi z kapitálových transferů, protože se vztahují na bezúplatné převody (transfery). [3]

Zdaněny bývají i úplatné převody nemovitého majetku (transakce). Těmto daním se říká:

Daň z převodu nemovitostí

Je poslední daní tzv. trojdaně. Je tedy upravena v třetím oddílu první části zákona č. 357/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Převodem nemovitosti se rozumí úplatný převod nebo přechod vlastnictví k určité nemovitosti z jedné osoby na druhou včetně vypořádání podílového spoluvlastnictví.

Poplatník

Je obvykle převodce neboli prodávající, nabyvatel neboli kupující se v tomto případě stává ručitelem. To je při úplatném převodu vlastnictví k nemovitosti. V případě nabytí nemovitosti vydržením nebo při výkonu rozhodnutí, vyvlastnění, konkursu nebo vyrovnání je poplatníkem daně nabyvatel nemovitosti.

Předmětem daně z převodu nemovitostí jsou:

- úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitosti, včetně vypořádání podílového spoluvlastnictví,
- vzájemná výměna nemovitostí,
- bezúplatné zřízení věcného břemene.

Základem daně je:

- cena nemovitosti zjištěná dle zvláštního předpisu platná v den nabytí nemovitosti, pokud je cena sjednaná vyšší než zjištěná, pak je základem cena sjednaná,
- cena bezúplatně zřízeného věcného břemene nebo obdobného plnění, [11]

- cena podle zvláštního předpisu, platná v den nabytí nemovitosti na základě smlouvy o finančním pronájmu s následnou koupí najaté věci,
- dále to může být cena skutečná, sjednaná, hodnota určená posudkem znalce, cena dosažená vydražením.

Sazba daně

Je lineární a jednotná, činí 3 % ze základu daně.

Daňové přiznání

Podává se nejpozději do konce třetího měsíce následujícího po převodu nemovitosti, v této lhůtě je daň i splatná. Součástí daňového přiznání jsou listiny, které osvědčují vlastnické vztahy a znalecký posudek. Pokud daň uvedená v přiznání souhlasí s daní vyměřenou, nemusí správce daně sdělovat výsledek vyměření, ledaže by o to poplatník požádal. Daň, která by byla nižší než 100 Kč, správce daně nepředepíše a poplatník neplatí.

Daň silniční

Silniční daň je upravena zákonem č. 16/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Do daňové soustavy byla zařazena zejména k zajištění finančních zdrojů na výstavbu, údržbu, opravy a modernizaci sítě veřejných pozemních komunikací. V ČR je zaměřena na osoby, které při používání silniční sítě využívají motorová vozidla k podnikání.

Poplatníkem daně silniční je:

- PO nebo FO zapsaná v technickém průkazu jako provozovatel vozidla, které je registrované v ČR v registru vozidel,
- zaměstnavatel vyplácející cestovní náhrady zaměstnanci (pokud on sám není poplatníkem).

Dále může být poplatníkem i osoba, která užívá vozidlo, v jehož technickém průkazu je uvedena osoba, která zemřela, zanikla, nebo byla zrušena.

Předmět daně

Jsou jím silniční a motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou registrovaná a provozovaná v ČR a zároveň:

- jsou používána nebo určena k podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti,

- jsou používána v přímé souvislosti s podnikáním nebo k činnostem, ze kterých plynou příjmy, jež jsou předmětem daně z příjmů u subjektů nezaložených za účelem podnikání,
- mají celkovou hmotnost nad 3,5 tuny, určená pro přepravu nákladů. U těchto vozidel se nebere ohled, zda slouží k podnikání.

Základ daně

Je vyjádřen ve fyzických jednotkách a liší se dle druhů vozidel.

U osobních automobilů je základem zdvihový objem motoru v cm³. U ostatních vozidel je to největší povolená hmotnost v tunách a počet náprav, u návěsu součet největších povolených hmotností na nápravy v tunách a počet náprav.

Veškeré potřebné údaje zjistí poplatník ve velkém technickém průkazu vozidla.

Sazby daně

Jsou pevné a diferencované podle druhu vozidel. Jsou stanoveny v roční výši pro každé jednotlivé vozidlo. V případě, že dojde během zdaňovacího období k úpravě, která má za následek změnu základu daně a roční sazby daně pro vozidlo, daňovou povinnost to v daném zdaňovacím období neovlivní.

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. Daňová povinnost vzniká počátkem toho kalendářního měsíce, ve kterém se vozidlo začne užívat k podnikatelským účelům. K zániku dochází v měsíci, ve kterém je vozidlo vyřazeno z podnikání. Při změně poplatníka zaniká daňová povinnost původnímu poplatníkovi uplynutím kalendářního měsíce, který předchází měsíci vzniku daňové povinnosti novému poplatníkovi.

Daň je splatná předem a to ve formě záloh během zdaňovacího období. Zálohy jsou splatné do 15. 4., 15. 7., 15. 10. a 15. 12. Záloha odpovídá výši 1/12 odpovídající daňové sazby za každý měsíc trvání.

Daňové přiznání je poplatník povinen podat do 31. ledna v roce, který následuje po uplynutí zdaňovacího období.

2.2 Nepřímé daně

Okrajově se zmíním také o nepřímých daních.

Ty jsou placeny a vybírány v cenách zboží, služeb, převodů a pronájmů. Rozhodujícím momentem, kdy dochází ke zdanění, je samotný nákup či spotřeba příslušné komodity. Tyto daně jsou vyměřeny ve stejné výši pro osoby jak s vysokými, tak i s nízkými příjmy. Nerespektují tedy důchodovou ani majetkovou situaci osob. Jedná se o daně neadresné.

Struktura nepřímých daní v ČR vypadá následovně:

Univerzální daně:

- daň z přidané hodnoty

Selektivní daně:

- spotřební daně: - daň z uhlovodíkových paliv a maziv
  - daně z alkoholu (daň z piva; daň z vína; daň z lihu a lihovin)
  - daň z cigaret a tabákových výrobků
- cla

2.3 Faktory ovlivňující daňový systém

Daňová kvóta, daňový mix a spousta dalších charakteristických rysů daňového systému jsou ovlivněny mnoha faktory, které je možno uspořádat do následujících skupin:

- faktory ekonomické – struktura ekonomiky, daňových výnosů, geografická struktura, hospodářský růst, míra inflace atd.;
- faktory politické – politický systém, daňové zákony, politické požadavky;
- faktory kulturně historické – fungování jednotného trhu, sladování daňových systémů, Evropská unie;
- faktory administrativně institucionální – vláda, parlament, specializovaní experti;
- faktory technického pokroku – rozvoj výpočetní techniky, internetové obchody, finanční deriváty atd.;
- faktory globalizace – reformy daňových systémů, přizpůsobení se legislativě EU atd.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA VÝVOJE PŘÍMÝCH DANÍ V LETECH 2007 - 2009

Změny a úpravy v daňových zákonech nejsou ničím novým ani neobvyklým. Naopak v rámci hospodářského vývoje jsou nepostradatelné. Dá se říct, že v každém zdaňovacím období dochází ke změnám v daňových zákonech. V mnoha případech se jedná pouze o drobné legislativní změny, úpravy či doplnění, ale někdy se můžeme setkat se značnými změnami, kdy dochází k významným změnám daňového mixu, k zavedení nových daní případně zrušení některých stávajících daní. V takových případech již můžeme hovořit o daňové reformě. Proč vlastně k těmto reformám dochází?

V současném globalizovaném světě, kdy je ČR členem EU, lze považovat úpravy v daňových systémech jako důsledek vnějšího tlaku. V případě naší republiky zejména tlaku právě EU, kdy je snahou sladění, neboli harmonizace, zákonů členských států.

Daňový systém je samozřejmě nedílnou součástí veřejných financí, kdy daně jsou příjmem do státního rozpočtu. Jelikož jsou uskutečňovány veřejné výdaje, je nutné také naplnit veřejné rozpočty, aby tyto výdaje mohly být v požadovaném rozsahu vyplaceny. Cílem daňové reformy je v neposlední řadě stabilizace veřejných financí, zejména snižování deficitu státního rozpočtu.

Dalším cílem je zjednodušení a zefektivnění daňového systému a daňové zprávy s čímž je spojena modernizace daňového systému.

3.1 Analýza daně z příjmů fyzických osob

DPFO prošla v posledních letech značnými změnami. V následujících podkapitolách budu analyzovat, jak se DPFO a její nejpodstatnější části vyvíjely v letech 2007 – 2009.

3.1.1 Změny od roku 2008 oproti 2007

1. 1. 2008 došlo díky daňové reformě ke změnám v mnoha pravidlech, zejména pak daňových, které do té doby měli podnikatelé již zažity. Tato reforma se dotkla snad všech fyzických osob. Nyní se pokusím rozebrat změny, ke kterým touto reformou došlo.

Předmět daně

V této části došlo k úpravě, kdy nově navíc předmětem daně nejsou:

- příjmy získané darováním nemovitostí a ostatního majetku; vyňaty byly také příjmy u osob (musí se jednat o osoby blízké), které nabudou převodem zemědělský majetek, a pokračují v zemědělské činnosti po osobě, která tuto činnost předčasně ukončila z důvodu získání dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele,
- dále byl zákon doplněn, že předmětem daně také není vypořádání majetku mezi podílovými spoluvlastníky rozdělením majetku podle jejich podílů a příjmy z vypořádání společného jmění manželů,
- jelikož byly zavedeny regulační poplatky a doplatky na léky, kde roční limit je ve výši 5.000 Kč, pak v případě že tyto poplatky a doplatky převýší uvedený limit, vrátí zdravotní pojišťovna částku, o kterou je limit překročen. A tato částka také není předmětem daně.

Osvobození od daně

V roce 2008 došlo ke zrušení osvobození úrokových příjmů z hypotečních zástavních listů. V případě, že byly emitovány do konce roku 2007, pak pro ně toto osvobození zůstává. Na příjmy z listů emitovaných od počátku roku 2008 již osvobození neplatí.

Zrušeno bylo také osvobození u příjmů, které plynou z reklam umožněných prostřednictvím provozování zoologické zahrady.

Dopad byl také u převodů podílu na obchodní společnosti. Pro osvobození příjmů se časový test sjednotil u všech typů obchodních společností, včetně akciových, na dobu pěti let. V případě cenných papírů kolektivního investování a cenných papírů obchodovaných na kapitálovém trhu, kde podíl investora nepřekročí na základním kapitálu a hlasovacích právech společnosti 5 % v době 24 měsíců před jejich prodejem, zůstanou příjmy z jejich převodu osvobozeny po šesti měsících od jejich nabytí nebo od ukončení podnikatelské činnosti (pokud byly zahrnuty v majetku podnikatele). V případě vyššího podílu, než je výše uvedených 5 %, je pak lhůta pro osvobození pětiletá.

Jako podpora dlužníků v reorganizaci, aby nemuseli svoji činnost ukončit, se zavedlo osvobození příjmů z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, které plynou dlužníkovi ve zdaňovacím období, kdy byla reorganizace povolena a bezprostředně v následujícím zdaňovacím období.

Osvobození - příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků

Novelou vešly v platnost také úpravy v oblasti osvobození příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Co se týká nákladů vynaložených zaměstnavatelem, spojených s odborným rozvojem zaměstnanců a jejich rekvalifikací, související s předmětem činnosti zaměstnavatele, tak tyto jsou osvobozeny. Naopak na straně zaměstnanců osvobozeny nejsou.

Příjmy členů bytových družstev z osobního plnění při svépomocné družstevní bytové výstavbě, které jim byly připisovány na členské podíly nikoli vyplácené v hotovosti, byly v roce 2007 osvobozeny a toto osvobození se od roku 2008 ruší.

Hodnota přechodného ubytování se omezuje částkou 3.500 Kč. V roce 2007 bylo toto osvobození bez omezení.

Nově je od roku 2008 osvobozen z příjmů ze závislé činnosti zvláštní příplatek za službu v zahraničí poskytovaný v cizí měně vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů vyslaným v rámci jednotky mimo území ČR. Osvobození bylo možno uplatnit již za zdaňovací období 2007.

Od roku 2008 došlo ke sloučení limitů u příspěvků na penzijní připojištění se státním příspěvkem a na soukromé životní pojištění, které zaměstnavatel hradí zaměstnancům. Souhrnný limit je do výše 24 000 Kč. Částka vyplácená nad limit, musí být na straně zaměstnance zdaněna, a pro zaměstnavatele bude daňovým výdajem. V roce 2007 byl od daně z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků osvobozen příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění, ale jen do výše 5 % z částky vyměřovacího základu (pro sociální pojistné).

Jelikož od roku 2008 nově vyplácí v době pracovní neschopnosti (karantény) náhradu mzdy za prvních čtrnáct dnů zaměstnavatel, muselo dojít také v této části k úpravě neboli k doplnění v zákoně o daních z příjmů. Tato náhrada mzdy, kterou vyplatí zaměstnavatel ze svých finančních prostředků, je od daně z příjmů osvobozena, ovšem pouze do výše základní výměry, na kterou má zaměstnanec nárok a která je stanovena zákoníkem práce (pro zaměstnavatele je to daňový výdaj). V případě vyplacení vyšší náhrady se bude jednat již o zdanitelný příjem.

Sazba daně a slevy na dani

Asi jednou z největších změn v roce 2008 je zavedení jednotné sazby daně ve výši 15 %. To je oproti roku 2007, kdy byly platné progresivní sazby daně od 12 až po výši 32 %, velký posun.

Dochází ovšem ke zvýšení základu daně, kdy základem daně se nově od roku 2008 stává tzv. superhrubá mzda, kdy se ruší uplatnění zákonného pojistného jako daňový výdaj. Také u OSVČ se od roku 2008 zrušila možnost odečtu pojistného od základu daně. To platí i u zaměstnanců, kteří mají příjmy ze závislé činnosti ze zahraničí, na které se vztahuje povinné zahraniční pojištění. Bude se jednat v takovém případě o superhrubou mzdu ze zahraničí.

Díky jednotné sazbě daně došlo také ke zrušení samostatného základu daně pro příjmy ze zdrojů v zahraničí, které jsou zdaňovány sazbou daně 15 % případně 20 %, pokud se jedná o příjmy z výher v loteriích, sázkách, z reklamních soutěží, ceny z veřejných a sportovních soutěží apod. Jelikož jednotná sazba daně je totožná příp. nižší než sazba daně ze samostatného základu daně, pak by její existence postrádala smysl.

U zvláštní sazby daně vybírané srážkou došlo na základě jednotné sazby daně také ke změně a to tak, že v případech, kdy byla daň vyšší než 15 %, se daň od roku 2008 snížila právě na 15 %.

Výjimku v tomto případě tvoří: nájemné u finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci placeného do zahraničí (tedy pro daňové nerezidenty), kdy se daň zvyšuje z 1 % na 5 %.

Smysl při jednotné sazbě daně postrádá také výpočet daně ze společného základu daně manželů neboli společné zdanění manželů. To je nově od počátku roku 2008 zrušeno.

Další logickou změnou od roku 2008 spojenou s jednotnou sazbou daně je zrušení § 14, na základě kterého měli poplatníci možnost rozdělit příjmy na více zdaňovacích období. V roce 2007 poplatníci, kteří prováděli např. literární činnost, těžbu dřeva a zemědělskou výrobu atd., měli možnost rozdělit příjmy, které byly výsledkem několikaleté činnosti, rovnoměrně na tři zdaňovací období.

Vzhledem ke kompenzaci u poplatníků, kteří v roce 2007 spadali do 12 % daně, došlo v roce 2008 ke zvýšení slev na dani a to následovně:

- na poplatníka 24 840 (původně 7 200),

- na manžela/ku 24 840 Kč (původně 4 200 Kč),
- na manžela/ku ZTP/P 49 680 Kč (původně 8 400 Kč),
- za částečný invalidní důchod 2 520 Kč (původně 1 500 Kč),
- za plný invalidní důchod 5 040 Kč (původně 3 000 Kč),
- pro držitele průkazu ZTP/P 16 140 Kč (původně 9 600 Kč),
- za studium 4 020 Kč (původně 2 400 Kč),
- daňové zvýhodnění na dítě 10 680 Kč (původně 6 000 Kč); s tím spojená výplata daňového bonusu se zvýšila na částku 52 200 Kč (původně 30 000 Kč).

Novinkou je, že poživatelé starobního důchodu si mohou také uplatnit základní slevy na dani.

Naopak daňový nerezident může základní slevy na dani (mimo slevu na studium) uplatnit jen v případě, že více než 90 % jeho zdanitelných příjmů mu plyne z ČR. A tady navíc ještě platí, že takový daňový nerezident, který chce a může tyto slevy uplatnit, pak může jedine formou podání daňového přiznání. To znamená, že zaměstnavatel nerezidentů při výpočtu záloh na daň ani při ročním zúčtování nemůže uplatnit slevy na dani ani zvýhodnění na vyživované dítě.

Daňově neuznatelné výdaje (náklady)

Sociální a zdravotní pojištění

Nově daňovým výdajem není sociální a zdravotní pojištění, které hradí poplatník mající příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, poplatník mající příjmy z pronájmu a pojistné hrazené OSVČ, které nejsou nemocensky pojištěny a pojistí se na denní dávku při dočasné pracovní neschopnosti u soukromé pojišťovny.

Výdaje na pracovní cesty podnikatelů

Zavedena maximální hranice pro daňový výdaj u stravného a kapesného při zahraniční pracovní cestě podnikatele a pro sazbu základní náhrady na pracovní cestě, která je stanovena do výše stanovené pro zaměstnance zaměstnavatele, který je neziskovou organizací. Sazba základní náhrady činí 3,80 Kč na kilometr.

Základ daně

V této části je zcela jistě velkou změnou zrušení minimálního základu daně. Což je zejména díky jednotné sazbě daně, protože pokud bychom vypočítali daň z minimálního základu a uplatnili bychom základní slevy na dani, pak by daň byla vždy nulová.

Upřesnilo se, že není povinnost zvýšit základ daně ani o pokuty, penále a úroky z prodlení vzniklé ze zákona a to ve výši, v jaké byly prominuty příslušným orgánem.

Podnikatel, který vede účetnictví a přejde na uplatňování paušálních výdajů (v roce 2007 se jednalo pouze o případ ukončení nebo přerušování činnosti či ukončení vedení účetnictví), musí zvýšit svůj základ daně o zbývající hodnotu zásob a pohledávek, které ještě do základu daně nezahrnul. V případě, že podnikatel, který je účetní jednotkou, ukončí činnost, nemusí zvyšovat svůj základ daně o zásoby a pohledávky, které mu vznikly v době vedení účetnictví. Ovšem musí zvýšit základ daně o zásoby a pohledávky, které měl v evidenci při přechodu z daňové evidence na účetnictví a v té době se rozhodl, že je bude do základu zahrnovat postupně.

Neuhrazené závazky

Nově u poplatníků s příjmy z podnikání a s příjmy z pronájmu, kteří nevedou účetnictví, platí od roku 2008, že základ daně je nutno zvýšit o:

- částku neuhrazeného závazku zachyceného v účetnictví dlužníka, který odpovídá pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 36 měsíců, nebo se promlčela.

Takovéto zvýšení základu daně není ovšem trvalé. V případě uhrazení závazku, o který byl základ daně zvýšen, pak se o tuto uhrazenou částku závazku základ daně opět sníží.

Nezdanitelné části základu daně

Od roku 2008 je upřesněno, že poplatník může od základu daně odečíst zaplacené soukromé životní pojištění, na základě pojistné smlouvy, kterou uzavřel s pojišťovnami usazenými v členských státech EU nebo Evropského hospodářského prostoru. V roce 2007 se jednalo pouze o smlouvy uzavřené s pojišťovnami, které byly oprávněny provozovat pojišťovací činnost na území ČR.

Zcela nově je od roku 2008 doplněno ustanovení ve věci uplatnění úroků z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru, který poskytla banka daňovému nerezidentovi. Daňový nerezident si může tyto zaplacené úroky odečíst pouze v případě, že úhrn jeho pří-

jmů na území ČR je minimálně ve výši 90 % veškerých jeho příjmů, které jsou předmětem daně.

Závazné posouzení záležitostí v oblasti daní

Nově upraveno vydávání závazných posouzení správcem daně.

O posouzení žádá poplatník příslušného správce daně, v žádosti musí uvést údaje, které jsou stanoveny zákonem. Nejsou dány lhůty, do kdy musí poplatník žádost podat ani do kdy musí správce daně rozhodnutí vydat. Posouzení je zpoplatněno částkou 10 000 Kč.

Jedná se o posouzení výdajů (nákladů) u FO, využívající nemovitosti pro podnikání, pronájem i pro soukromé účely.

3.1.2 Změny od roku 2009

Dne 1. 1. 2009 nabyl účinnosti zákon č. 2/2009, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů. V zákoně z roku 2008 byly již zakomponovány některé změny, které měly být platné právě až od 1. 1. 2009. Např. sazba daně FO měla být od zdaňovacího období roku 2009 ve výši 12,5 %, sleva na poplatníka 16 560 Kč atd. Jelikož se Poslanecká sněmovna domnívala, že by v roce 2009 došlo spíše k vyššímu zatížení daňových poplatníků oproti roku 2008 a to zejména u těch s nižšími příjmy, nastavila právě zákonem č. 2/2009 téměř shodný stav s rokem 2008.

Předmět daně

Od roku 2009 nejsou předmětem daně příjmy získané převodem majetku od osoby blízké, která byla zemědělským podnikatelem a předčasně ukončila provozování zemědělské činnosti. V zemědělské činnosti zákon posiluje rodinnou tradici tedy daňové výhody pro blízké osoby.

Osvobození od daně

Nově je stanovena hranice pro osvobození ročního důchodu. Ta je stanovena ve výši 36 násobku minimální mzdy, která je platná k 1. 1. daného kalendářního roku. Pokud tedy vezmeme v úvahu aktuální minimální mzdu ve výši 8 000 Kč je tato hranice ve výši 288 000 Kč (v roce 2008 byla přesně stanovena na 198 000 Kč).

Další úpravou v osvobození je u příjmů, které plynou při pečování o blízkou nebo jinou osobu. V zákoně bylo doplněno, že pokud se jedná o péči o jinou osobu a nikoli o blízkou, pak je od daně osvobozena (měsíčně) maximální částka do výše příspěvku pro osobu s IV. stupněm závislosti (úplná závislost) dle zákona o sociálních službách. Jedná se o příspěvek 11 000 Kč. Toto omezení vzešlo zejména z důvodu zamezení toho, aby osoby, které poskytují tuto péči podnikatelským způsobem, neobcházely zákon tím, že svou podnikatelskou činnost nezlegalizovaly.

Menší změny jsou také v osvobození u příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Jelikož se vyskytoval problém s určením toho co je zvyšování a prohlubování kvalifikace došlo k úpravě, že rozhodujícím kritériem by mělo být to, zda je studium, vzdělání, školení nebo další forma přípravy považována zaměstnavatelem za výkon práce (v souladu se zákoníkem práce). To znamená, že nebude dále zkoumáno, zda se jedná o zvyšování kvalifikaci resp. dosažení vyššího stupně vzdělání, ale budou zkoumány podmínky, za jakých bude vzdělání dosaženo.

Základ daně

U základu daně nedošlo k výrazným změnám. Spíše jen pro právní jistotu bylo doplněno, že pohledávka nabytá děděním či darováním je pro účely zákona o daních z příjmů oceněna dle předpisu o oceňování majetku ke dni nabytí, neboli stejný postup jaký platí pro stanovení ceny pro účely daně dědické a darovací. Upřesnění muselo být zejména z toho důvodu, že po značných úpravách v zákoně o dani dědické a darovací se tyto daně neplatí, protože jsou poplatníci v mnoha případech osvobozeni.

Neuhrazené dluhy

U části „částka neuhrazeného závazku“ bylo upřesněno, že pokud dlužník vedoucí daňovou evidenci bude evidovat nezaplacené dluhy, zvýší základ daně o částku neuhrazeného závazku odpovídajícího pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 36 měsíců, nebo se promlčela, mimo závazky uvedené v zákoně. Což doplňuje poslední větu platnou z roku 2008, kdy bylo uvedeno, že obdobně postupují poplatníci s příjmy z podnikání a z pronájmu, kteří nevedou účetnictví.

Při ukončení činnosti

U poplatníků, kteří vedou daňovou evidenci, bylo doplněno, že poplatník při ukončení své činnosti musí základ daně upravit o hodnotu pohledávek, které by se staly v případě úhrady

zdanitelným příjmem a o hodnotu závazků, které by se naopak v případě úhrady staly daňovým výdajem. V roce 2008 chybělo v zákoně stanovisko, „které by se staly v případě úhrady daňovým příjmem, výdajem“.

Zvýšení základu daně o hodnotu zásob a pohledávek

Upraveno z důvodu zabránění obcházení daňové povinnosti v záležitosti, kdy podnikatel (vedoucí účetnictví), který vloží pohledávky či zásoby do obchodní společnosti nebo družstva, musí zvýšit základ daně o hodnotu, které do základu ještě nezahrnul a to v roce, kdy ke vkladu došlo.

Zaokrouhlování SP a ZP

Upraveno u dílčího základu daně zaokrouhlování sociálního a zdravotního pojištění, které se zaokrouhluje na celé koruny nahoru, kdežto v roce 2008 to bylo na dvě desetinná místa.

Dále došlo k úpravě u zaměstnanců, na které by se měly dle roku 2008 vztahovat zahraniční předpisy o sociálním a zdravotním pojištění a to tak, že se po novu na ně budou vztahovat tuzemské předpisy o pojištění. Daňové zatížení takového zaměstnance bude stejné, jako u tuzemských zaměstnanců.

Poskytnuté dary

Nové je také u nezdanitelné části základu daně to, že hodnota poskytnutých darů lze použít i v případě poskytnutí PO nebo FO se sídlem či bydlištěm na území jiného členského státu EU, Norska nebo Islandu. V takovém případě se ovšem posuzuje splnění podmínek týkajících se účelu či příjemce daru podle předpisů příslušných států, nebo pokud takový předpis není, postupuje se dle úpravy ČR.

Sazba daně

Sazba daně, jak jsem již uváděla, zůstala ve výši 15 %, i když původně byla zákonem č. 261/2007 Sb. Stanovena od roku 2009 ve výši 12,5 %. To také platí o slevách na poplatníka, které zůstaly nakonec ve stejných hodnotách jako v roce 2008.

Daňově uznatelné výdaje (náklady)

Při stanovení náhrady za spotřebované pohonné hmoty pro uplatnění výdajů mohou podnikatelé nově vycházet z vyhlášky MPSV, která stanovuje uvedené ceny pro účely pracovních cest zaměstnanců již předem, tzn. ještě před začátkem zdaňovacího období. Zůstává

ovšem také možnost pro podnikatele, kdy je pro ně výhodnější způsob dále evidovat doklady za nákup pohonných hmot, pak ho mohou nadále uplatňovat.

3.1.3 Vyhodnocení vývoje změn DPFO

Z výše uvedeného je zřejmé, že u DPFO došlo v posledních letech k rozsáhlým změnám. Na místě je otázka, zda jsou všechny změny užitečné, jednoznačné a zda tím došlo ke zjednodušení v oblasti daní pro poplatníky.

Např. prodej cenných papírů a změna tzv. „časového testu“. Záměrem bylo určitě zvýšení daňových příjmů ve státním rozpočtu. Možná bylo záměrem vlády sjednotit časový test při prodeji akcií s časovým testem při prodeji podílů v s. r. o. V tabulce (Tab. 1) uvádím přehled vývoje systému zdanění příjmů FO při prodeji akcií a podílů. Nutno ještě podotknout, že u prodeje akcií od roku 2008 existuje ještě výjimka pro investiční cenné papíry a cenné papíry kolektivního investování.

Tab. 1. Systém zdanění při prodeji akcií a podílů

Zdanění příjmů FO	Zdanění příjmů FO	
	2007	2008
Prodej akcií	Osvobozeno po 6-ti měsících držby	Osvobozeno po 5 letech držby
Prodej podílů v s.r.o.	Osvobozeno po 5-ti letech držby	Osvobozeno po 5 letech držby
Prodej účasti v zahraniční společnosti	Zahraniční společnost je buď charakteru a.s. nebo s.r.o. a podle toho spadá pod daňový režim jako česká a.s. nebo s.r.o.	

Jednotná sazba daně

Dopad nižší sazby na vyšší daňové povinnosti je částečně kompenzován rozšířením základu daně. Nejvíce na jednotné sazbě daně vydělají osoby s vysokými příjmy, které v roce 2007 spadaly do zdanění svých příjmů ve vyšší sazbě daně 32 %. Cílem této změny bylo jistě zjednodušení v zákoně a také bylo nutné dodržet zásadu, aby žádná ze skupin poplatníků nebyla touto změnou znevýhodněna.

Společné zdanění manželů

Výhody, které poplatníkům společné zdanění manželů přinášelo, nahrazuje zvýšení slev jednak na poplatníka, ale také hlavně na manžela/manželku. Výhodu to přináší rodinám, kde jeden z manželů nemá žádné zdanitelné příjmy a ten druhý má příjmy spíše nižší. V rodinách, kde právě druhý z manželů patří k těm příjmově spíše vyšším skupinám, opatření mít daňově vliv nebudou, ale na druhou stranu jim to nahrazuje to, že daň je nižší.

Slevy na dani

Vývoj slev na dani uvádím níže v tabulce (Tab. 2), kde je také uveden prvotní návrh slev pro rok 2009, který byl ovšem nakonec změněn.

Tab. 2. Přehled vývoje slev na poplatníka

Slevy na dani	Zdaňovací období			Prvotní návrh pro r. 2009
	2007	2008	2009	
na poplatníka	7 200	24 840	24 840	16 560
na manžela/ku	4 200	24 840	24 840	16 560
na manžela/ku ZTP/P	8 400	49 680	49 680	33 120
za částečný invalidní důchod	1 500	2 520	2 520	2 520
za plný invalidní důchod	3 000	5 040	5 040	5 040
pro držitele průkazu ZTP/P	9 600	16 140	16 140	16 140
za studium	2 400	4 020	4 020	4 020
daňové zvýhodnění na dítě	6 000	10 680	10 680	10 200
Výplata daňového bonusu	30 000	52 200	52 200	52 200

Změna, že důchodci si mohou po novu také uplatnit základní slevy, je výhodou pro starobní důchodce, kteří mají důchod vyšší, než je stanovený limit (198 000 v roce 2008; 288 000 v roce 2009), ale také pro důchodce s důchodem pod tento limit, kteří ale současně pracují, tzn. pobírají zdanitelné příjmy. V následujících tabulkách uvádím, jaký tato změna má vliv, pokud je roční důchod ve výši 210 tis. Kč (Tab. 3), nebo ve výši 230 tis. Kč (Tab. 4).

Tab. 3. Osvobození ročního důchodu (roční důchod 210 tis. Kč)

Položka	2007	2008	2009
Výše ročního důchodu	210 000	210 000	210 000
Výše osvobozené částky	198 000	198 000	288 000
Částka přesahující zákonný limit	12 000	12 000	0
Výše příjmů pro povinnost podat přiznání	15 000	15 000	15 000
Daňová povinnost	0	0	0

Tab. 4. Osvobození ročního důchodu (roční důchod 230 tis. Kč)

Položka	2007	2008	2009
Výše ročního důchodu	230 000	230 000	230 000
Výše osvobozené částky	198 000	198 000	288 000
Částka přesahující zákonný limit	32 000	32 000	0
Výše příjmů pro povinnost podat přiznání	15 000	15 000	15 000
Daňová povinnost	3 840	4 800	0
Sleva na poplatníka	0	24 840	24 840
Daňová povinnost	3 840	0	0

Tady u této změny se spíše obávám, že by tohoto mohli zneužít podnikatelé, a to jednoduše tak, že si zaměstnají důchodce na základě uzavření dohody o provedení práce (např. své rodiče). Z dohody o provedení práce se neplatí SP a ZP, pouze daň, kterou podnikatel za své zaměstnance (rodiče) odvede. Ve svých nákladech by se mu objevily mzdové náklady, tím si sníží svůj základ daně, a daň, kterou za zaměstnance (rodiče) zaplatil, tak se mu prostřednictvím rodičů následně vrátí na základě jejich daňových přiznání a uplatnění slev. Nižší základ daně a následně daňová povinnost je výsledkem pro podnikatele.

V daňové praxi by to vypadalo asi následovně:

Na straně podnikatele:

Dohoda o provedení práce uzavřená se svým rodičem - důchodcem (kdy rodič práci ve skutečnosti nevykoná). Odměna je dohodnuta ve výši 130 000 Kč a je splatná do konce roku 2008.

Daň, kterou je podnikatel povinen za svého zaměstnance odvést finančnímu úřadu, je ve výši 15 %, tj. 19 500 Kč. Tu také odvede a vystaví zaměstnanci potvrzení o zdanitelných příjmech.

Jak se to projeví v daňové povinnosti podnikatele?

Tab. 5. Vliv na daňovou povinnost,
v případě fiktivního zaměstnání důchodce

Položka	Bez uplatnění mzdových nákladů	S uplatněním mzdových nákladů
Příjmy podnikatele	300 000	300 000
Mzdové náklady za rodiče	0	130 000

Základ daně	300 000	170 000
Daň 15 %	45 000	25 500
Sleva na poplatníka	24 840	24 840
Daňová povinnost	20 160	660
Zaplacená daň za rodiče	0	19 500
Vrácení daně od rodičů	0	19 500

Z Tab. 5 je naprosto zřejmé, že podnikatel uskuteční daňový únik státu o celých 19 500 Kč. V případě, kdy fiktivně zaměstná svého rodiče – důchodce a odvede za něj daň dle zákona, pak již nevidím překážku nikde, proč by se mu daň od svých rodičů nevrátila. Rodič, jako daňový poplatník, by samozřejmě musel podat daňové přiznání. V další tabulce (Tab. 6) velmi zjednodušeně uvádím, jak by to vypadalo na straně rodiče, jakožto fiktivního zaměstnance.

Tab. 6. Zjednodušené daňové přiznání

u rodiče - důchodce

Položka	Částka
Příjem z dohody o provedení práce	130 000
Daňová povinnost	19 500
Nově uplatnění slevy na poplatníka	24 840
Daňová povinnost po uplatnění slev	0
Sraženo na zálohách	19 500
Přeplatek na dani	-19 500

A právě přeplatek na dani ve výši 19 500 Kč, je ten, který by se podnikateli od rodičů vrátil. Stát by tak tedy přišel o 19 500 Kč na daních, bez ohledu na další zákonně stanovené sociální a zdravotní pojištění, které také vychází ze základu daně.

Kladnou změnou je zavedení souhrnného limitu u příspěvků na penzijní připojištění a na soukromé životní pojištění, které zaměstnavatel hradí zaměstnancům. Zaměstnanci i zaměstnavatelé mají tak větší volnost při výběru mezi těmito produkty.

Daňově neuznatelné výdaje

Tab. 7. Vývoj daňově uznatelného SP a ZP u OSVČ

Položka	Zdaňovací období		
	2007	2008	2009
Zálohy na SP a ZP za OSVČ	25 000	25 000	25 000
Zaplacené SP a ZP za zaměstnance	50 000	50 000	50 000
Vrácení přeplatku za SP v předcházejícím období	10 000	10 000	10 000
Daňově uznatelné výdaje	75 000	50 000	50 000
Daňově neuznatelné výdaje	0	25 000	25 000
Daňově uznatelné příjmy	10 000	10 000	0
Daňově neuznatelné příjmy	0	0	10 000
Zvýšení (+)/snížení (-) základu daně	-65 000	-40 000	-50 000

V tabulce (Tab. 7) je možné vidět, co se stalo po novelizaci v daňové uznatelnosti a neuznatelnosti sociálního a zdravotního pojištění jak za podnikatele, tak za zaměstnance. V roce 2007, kdy bylo možné si ze základu daně odečíst zaplacené SP a ZP jak za zaměstnance, tak také za samotnou OSVČ, byly pro podnikatele daňově uznatelné náklady nejvyšší. V roce 2008 se již snížily o 20 000 Kč, tedy daňově uznatelné náklady jsou pouze 40 000, což zapříčinila novela platná od roku 2008, kdy již není možné započíst do daňově uznatelných nákladů SP a ZP za OSVČ, ovšem ještě je nutné daňově přiznat příjem za vrácení přeplatku za předcházející období, což je z důvodu, kdy v roce 2007 SP a ZP u OSVČ bylo daňovým výdajem. A následně v roce 2009 k navýšení možnosti odečíst si ze základu daně a to o právě 10 000 Kč, které podnikatel přijal jako přeplatek, ale již za období roku 2008, kdy už SP a ZP za OSVČ nebylo daňovým výdajem, tudíž vrácený přeplatek se nemusí zdaňovat.

Základ daně

Minimální základ daně vyvolával často kritiku poplatníků, protože poplatník musel uhradit určitou výši daně i když jeho skutečný základ tomu vůbec neodpovídal.

V roce 2007 se min. základ daně stanovil následovně:

$$18\,809 \times 1,0707 \times 12 = 241\,600 \text{ z toho polovina je } 120\,800 \text{ Kč}$$

kde:

18 809 je všeobecný vyměřovací základ pro důchodové pojištění,

1,0707 je přepočítací koeficient,

12 za předpokladu, že poplatník provozoval činnost po dobu celého roku.

Tedy poplatník (mající příjmy z podnikání) i když nedosáhnul základu daně ve výši 120 800 Kč, musel ve svém daňovém přiznání uvést právě tuto částku minimálního základu daně.

I nadále budou u zaměstnanců osvobozeny od daně částky, které zaměstnavatel vynaloží na jeho studium, vzdělání, školení či jinou formu vzdělání, které absolvuje v rámci výkonu své práce. Ale také budou dále osvobozeny ty částky na studium, vzdělání atd., které budou posouzeny naopak jako překážka v práci, nebo je zaměstnanec bude absolvovat ve svém volném čase a nebudou v zájmu zaměstnavatele, ovšem za podmínky, že takto vynaložené částky budou např. ze sociálního fondu, zisku po zdanění, případně budou v nedaňových nákladech zaměstnavatele. Podmínkou je, že u zaměstnance se musí jednat o nepeněžní plnění.

K opatření (od 2009) u zaměstnanců, na které se od roku 2008 vztahovaly zahraniční předpisy o sociálním a zdravotním pojištění, dochází zejména z důvodu, že často výše zahraničního pojištění nebyla pro zaměstnavatele v ČR běžně známá, takže po této novele nebude povinností složitě zjišťovat způsob placení zahraničního pojistného.

Poskytnuté dary

V následující tabulce (Tab. 8) je možné vidět, co nová úprava v části darů změní u základu daně. Ve všech sledovaných letech beru v úvahu stejný základ daně a stejné výše poskytnutých darů jak v ČR tak v rámci státu EU, přičemž u darů poskytnutých do státu EU postupují dle předpisů ČR, tzn. byly splněny podmínky poskytnutých darů dle těchto předpisů. Maximální možná výše uplatnění daru je dle zákona ve všech letech možná do výše 10 % ze základu daně. Z uvedeného je zcela jasné, že nová možnost uplatnění darů poskytnutých do členských států EU, Norska nebo Islandu, je pro daňové poplatníky výhodná, co se týká výše základu daně.

Tab. 8. Vývoj uplatnění darů ze základu daně v letech 2007 - 2009

Položka	2007	2008	2009
Celkový základ daně	350 000	350 000	350 000
Dar - ČR	30 000	30 000	30 000
Dar - členský stát EU	7 000	7 000	7 000
Celkem darováno	37 000	37 000	37 000

Max. možná výše uplatnění daru	35 000	35 000	35 000
Uplatněná hodnota daru	30 000	30 000	35 000
Základ daně po úpravě	320 000	320 000	315 000

Daňově uznatelné výdaje (náklady)

Před novelou platnou od roku 2009, podnikatelé při stanovení náhrady za spotřebované pohonné hmoty, aby mohli uplatnit výdaje na pracovní cesty, museli buď evidovat doklady za nákup pohonných hmot a nebo museli počkat na vydání Finančního zpravodaje č. 1 následujícího roku, ve kterém Ministerstvo financí uvedlo příslušné zjištěné ceny za minulý rok. Dle nové vyhlášky MPSV měli možnost podnikatelé postupovat již za období roku 2008, ovšem nejednalo se ještě o povinnost, tedy za tento rok ještě musel vyjít pokyn Ministerstva financí k pohonným hmotám a podnikatelé za rok 2008 měli tři možnosti způsobu stanovení náhrad za spotřebované pohonné hmoty. Novým způsobem došlo zcela určitě ke zjednodušení, ovšem škála druhů pohonných hmot bude menší a proto je třeba rozhodnout se hned na začátku období, co bude pro podnikatele výhodnější, zda evidovat doklady nebo postupovat dle vyhlášky MPSV.

V následující tabulce (Tab. 9) uvádím ceny průměrných hmot v letech 2007 – 2009. Je z ní jasné, že v roce 2007 se postupovalo jen na základě finančního zpravodaje, v roce 2008 bylo umožněno si vybrat z finančního zpravodaje a vyhlášky MPSV a v roce 2009 už čeká daňové poplatníky je vyhláška MPSV. A samozřejmě zůstává možnost evidence dokladů o nákupu pohonných hmot. Vyhláška MPSV uvádí o jeden druh pohonných hmot méně.

Tab. 9. Průměrné ceny pro výpočet náhrady za spotřebované pohonné hmoty

Druh pohonných hmot	2007		2008			2009
	Fin. zpravodaj		Fin. zpravodaj		MPSV	MPSV
BA - 91 oktanů	speciál	29,37	speciál	29,73	30,60	26,30
BA - 91 oktanů	normál natural	29,29	normál natural	29,85	-	-
BA - 95 oktanů	natural	29,72	natural	30,34	30,90	26,80
BA - 98 oktanů	super plus 98-100	32,47	super plus 98-100	32,65	33,10	29,00
Motorová nafta		28,76		31,68	31,20	28,50

3.2 Analýza daně z příjmů právnických osob

Druhou částí zákona o daních z příjmů je daň z příjmů právnických osob. Tato část prošla stejně jako první část (DPFO) řadou změn platných jednak od roku 2008 a jednak také od roku 2009. Ty nejdůležitější změny se pokusím nyní analyzovat.

3.2.1 Změny od roku 2008 oproti 2007

Předmět daně

U neziskových PO, se rozšiřují příjmy, které nejsou předmětem daně a to o podporu poskytovanou radou regionu soudržnosti, v rámci podpory regionálního rozvoje.

Osvobození od daně

V této části bylo zrušeno osvobození u příjmů:

- z úrokových výnosů z hypotečních zástavních listů, ovšem zástavní listy emitované před 1. 1. 2008 zůstávají osvobozeny,
- odborových organizací (z pronájmu vlastních nemovitostí, z účasti v akciové společnosti, z podílu na zisku z podílového listu a úrokové příjmy z vkladů u bank),
- plynoucích ve formě darů poskytnutých na provoz zoologické zahrady,
- z reklam umožněných prostřednictvím provozování zoologické zahrady.

Naopak nově jsou od daně z příjmů PO osvobozeny:

- příjmy plynoucí v souvislosti s privatizovaným majetkem, které jsou vedeny na zvláštních účtech po zrušení Fondu národního majetku ČR a Ministerstvem financí a převedení finančního prostředku Fondu na tyto zvláštní účty a příjmy plynoucí z nakládání s prostředky těchto zvláštních účtů na finančním trhu a také příjmy, které plynou z práv, která přešla z České konsolidační agentury na stát po jejím zániku,
- příjmy regionální rady regionu soudržnosti.
- příjmy z příspěvků výrobců provozovatelům kolektivního systému zajišťujícího zpětný odběr, zpracování využití a odstranění elektrozařízení či oddělený sběr, elektroodpadu pokud jsou zaregistrováni ovšem dle zvláštního předpisu,
- ocenění v oblasti kultury (dle zvláštních předpisů),

- příjmy PO z převodu podílu mateřské společnosti v dceřiné společnosti; kdy PO je daňovým rezidentem nebo stále provozovně na území ČR, která je daňovým rezidentem jiného členského státu EU. Toto nelze uplatnit v případě, že dceřiná společnost je v likvidaci.

Došlo k rozšíření podmínek pro uplatnění osvobození příjmů z dividend a jiných podílů a z převodu podílu ve společnosti na zisku, kdy je upřesněno, že osvobození platí i pro příjmy poplatníka, který je daňovým rezidentem ČR a stále provozovně, která je daňovým rezidentem jiného členského státu EU, ale umístěna v ČR.

Sazba daně

S účinností od 1. 1. 2008 činí sazba daně z příjmů PO 21 %, v roce 2007 činila 24 %.

Jelikož subjekty využívaly při změně zdaňovacího období z kalendářního roku na rok hospodářský, předem známé nižší sazby daně, která byla stanovena pro následující zdaňovací období, kdy použili sazbu daně platnou k poslednímu dni zdaňovacího období, došlo v této části k upřesnění. Daň se stanoví od roku 2008 za použití sazby daně, která je účinná k poslednímu dni zdaňovacího období.

Základ daně

Neuhrazené závazky

Nově od roku 2008 se stanovuje, že základ daně je nutno zvýšit o:

- částku neuhrazeného závazku zachyceného v účetnictví dlužníka, který odpovídá pohledávce, od jejíž splatnosti uplynulo 36 měsíců, nebo se promlčela.

V roce 2007 (nadále platí i v roce 2008) se jednalo pouze o částku závazku zachyceného v rozvaze, který zanikl jinak než jeho splněním, započtením splynutím práva s povinností u jedné osoby, dohodou mezi věřitelem a dlužníkem, kterou se dosavadní závazek nahradí závazkem novým nebo narovnáním.

Nově platný bod od roku 2008 se nevztahuje na závazky:

- dlužníka, který je v úpadku,
- z titulu cenných papírů a ostatních investičních nástrojů,
- z plnění ve prospěch vlastního kapitálu, úhrady ztráty společnosti,

- z úvěrů, půjček, ručení, záloh,
- ze smluvních pokut, úroku a poplatků z prodlení a jiných sankcí ze závazkových vztahů,
- z jejichž titulu vznikl výdaj (náklad), ale který se stává daňově účinným až po zaplacení,
- z jejichž titulu nebyl uplatněn daňově účinný výdaj (náklad),
- které jsou předmětem rozhodčího, soudního či správního řízení, kterého se poplatník účastní a činí řádně a včas úkony k dosažení svého práva.

Za závazky se v tomto případě nepovažují dohadné položky a rezervy zachycené v účetnictví.

Takovéto zvýšení základu daně není ovšem trvalé. V případě uhrazení závazku, o který byl základ daně zvýšen, pak se o tuto uhrazenou částku závazku základ daně opět sníží.

Majetkový podíl

Poplatníci, kteří jsou povinnými osobami ze zákona o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, mají možnost (dle § 34 odst. 9 a 10 zákona) uplatnit si ze základu daně jako odpočitatelnou položku částku, kterou vypořádali majetkový podíl oprávněných osob z transformace v letech 1993 – 2005. V případě, že poplatník postoupí takovou pohledávku z titulu postoupení majetkového podílu, musí zvýšit svůj základ daně o příslušnou částku. Tímto se chce nově od roku 2008 zabránit tomu, aby nedocházelo k opakovanému uplatňování odpočtů od základu daně, na základě několikanásobně postupovaného nevypořádaného transformačního nároku.

Snížení základu daně

Pro právní jistotu je nově doplněno, že v případě všech typů přeměn při zvyšování základního kapitálu, kdy nedochází ke zvýšení nabývací ceny, nedochází u společníka ke vzniku zdanitelného příjmu.

Došlo ke zrušení tzv. ceny obvyklé při stanovení výše úroků a půjček ve výši 140 % diskontní úrokové sazby ČNB. Pokud bude úrok z půjčky či úvěru v zákonem stanovených případech nižší než cena obvyklá, pak správce daně základ daně věřitele o zjištěný rozdíl neupraví. U půjčky mezi spojenými osobami je úroková sazba nově posuzována dle výše úroku sjednané u půjček či úvěrů mezi nezávislými osobami, mimo případy, kdy je věřite-

lem daňový nerezident (v jeho případě je povolena nižší úroková sazba než výše úroku sjednaná mezi nezávislými osobami).

Oceňovací rozdíl

Do základu daně se zahrnuje také oceňovací rozdíl při koupi podniku nebo části podniku. V této části došlo k rozšíření o novou formu přeměny – rozdělení odštěpením, kdy stávající společnost nezaniká, ale převádí část svého majetku a závazků na již existující nebo novou společnost.

Daňově uznatelné výdaje (náklady)

Pojištění rizika placení náhrady mzdy

Jelikož došlo od roku 2008 ke změně výplaty dávek nemocenského pojištění, bylo nutné doplnit, že daňovým nákladem je také pojištění, které platí zaměstnavatel pojišťovně z důvodu placení náhrady zaměstnancům za dočasnou pracovní neschopnost.

Sociální a zdravotní pojištění

Stejně jako u FO podnikatelů, bude platit u PO, které mají zaměstnance, že daňovým výdajem bude jen sociální a zdravotní pojištění, které je povinen hradit zaměstnavatel ve výši 35 % z hrubé mzdy.

Vzdělávání

Dle školského zákona jsou náklady v souvislosti s přípravou žáků středních odborných učilišť hrazeny již z veřejných rozpočtů, byla tato část od roku 2008 vyřazena z daňově uznatelných nákladů. Nově toto ustanovení bylo nahrazeno výdaji (náklady) na provoz vlastních vzdělávacích zařízení, na odborný rozvoj a rekvalifikaci zaměstnanců zabezpečovanými jinými subjekty, vyjma výdajů (nákladů) na zvýšení kvalifikace. Tyto náklady na kvalifikaci lze uplatnit jako daňově uznatelné v případě, že budou upraveny jako plnění plynoucí z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu, pracovní či jiné smlouvy. V takovém případě by se ovšem na straně zaměstnance jednalo o zdanitelný příjem.

Další výdaje pro zaměstnance

Došlo k vypuštění následujících daňově uznatelných výdajů:

- výdaje na dopravu zaměstnanců do zaměstnání,
- příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění,

- hrazené životní pojištění zaměstnavatelem za zaměstnance,
- výdaje na přechodné ubytování zaměstnanců.

Všechny výše uvedené výdaje lze uznat jako daňově uznatelné jen v případech, kdy bude tento nárok pro zaměstnance sjednán v kolektivní smlouvě, vnitřním předpisu, v pracovní či jiné smlouvě.

Výdaje na likvidaci neprodejných zásob

Od počátku zdaňovacího období roku 2008 se nově stávají daňově uznatelnými výdaje (náklady) v důsledku provedené likvidace zásob materiálu, zboží, nedokončené výroby, polotovarů a hotových výrobků. U léků, léčiv, či potravin je možné uplatnit takové výdaje po uplynutí doby použitelnosti. Likvidace se musí prokázat protokolem, který je poplatník povinen vypracovat a musí obsahovat: důvody likvidace, způsob, čas a místo provedení likvidace, specifikaci likvidovaných předmětů, způsob jak bylo naloženo se zlikvidovanými předměty a také odpovědnou osobu za likvidaci.

Daňově neuznatelné výdaje (náklady)

Sociální a zdravotní pojištění

Nově daňovým výdajem není sociální a zdravotní pojištění, které hradí veřejná obchodní společnost za své společníky, nebo komanditní společnost za komplementáře.

Nepeněžní plnění zaměstnanci

Vymezeny jsou výdaje (náklady), které poskytuje zaměstnavatel svým zaměstnancům jako nepeněžní plnění, které nelze zahrnout do daňově uznatelných i když jsou sjednány v kolektivní smlouvě, vnitřním předpisu, pracovní či jiné smlouvě. Jedná se o:

- příspěvky na kulturní pořady a sportovní akce,
- možnosti používat rekreační, zdravotnická a vzdělávací zařízení, předškolní zařízení, závodní knihovny, tělovýchovná a sportovní zařízení mimo ty zařízení, která jsou uvedena v daňově uznatelných výdajích (§24 odst. 2 písm. j) bod 1 až 3),
- poskytnutí rekreace, včetně zájezdů, které je u zaměstnance osvobozeno,
- výdaje na nealkoholické nápoje, ke spotřebě na pracovišti (v roce 2007 bylo daňovým výdajem).

Jelikož je u zaměstnance poskytnuté plnění na rekreaci či zájezdy osvobozeno od příjmů pouze do limitu 20 000 Kč, pak v případě, že by zaměstnavatel poskytl toto plnění nad limit, bude tato částka přesahující limit již na straně zaměstnavatele daňově uznatelným výdajem (nákladem). Musí to být sjednáno v kolektivní smlouvě, vnitřním předpisu, pracovní či jiné smlouvě.

Toto ustanovení nahrazuje položku přírůžek k základním úplatám za vypouštění odpadních vod, které bylo platné v roce 2007.

Zařízení pro uspokojování potřeb zaměstnanců

V této části, která řeší daňovou neuznatelnost ztráty z provozu zařízení pro uspokojování potřeb zaměstnanců a jiných osob, byly doplněny výjimky, kterých se tato daňová neuznatelnost netýká (výdaje na bezpečnost a ochranu zdraví, závodní preventivní péče, provoz vlastních vzdělávacích zařízení a výdaje spojené s odborným rozvojem a rekvalifikací zaměstnanců) a také výdaje na přechodné ubytování zaměstnanců.

Úroky z úvěrů a půjček

Došlo k výraznému omezení daňově uznatelných úroků z úvěrů a půjček. V případě, že by úroky včetně souvisejících výdajů (nákladů) na zajištění, zpracování úvěru, poplatků za záruky, přesáhly hranici 1 mil. Kč za zdaňovací období, je pro určení daňové neuznatelnosti těchto nákladů samostatně vyhodnocováno splnění pěti kritérií. Pokud by byla splněna jen jedna z podmínek, nelze zařadit úroky z úvěrů a půjček do daňově uznatelných výdajů (nákladů). Pokud by poskytovatelem či zajišťovatelem úvěru byla osoba spojená s dlužníkem, pak limit úroků (1 mil. Kč) neplatí a pro určení, zda se jedná o daňově uznatelné či neuznatelné úroky je nutné vždy posuzovat zákonem stanovené podmínky.

Finanční leasing

Jelikož novela platná od roku 2008 přinesla v této oblasti velmi mnoho změn, uvádím finanční leasing jako samostatnou část. Leasing se samozřejmě vztahuje jak na PO tak také na FO.

Došlo ke zrušení limitu pro nákup osobních automobilů a limit pro finanční leasing, který byl do konce roku 1 500 000 Kč. U osobních automobilů došlo k prodloužení doby odepisování ze 4 let na 5 let.

Doba pronájmu (u movitého majetku) se prodloužila na minimální dobu odepisování pronajaté věci, tzn., že doba pronájmu se musí rovnat minimálně době odepisování stanovené pro odpisovou skupinu, do které je pronajímaná movitá věc zařazena. V roce 2007 se jednalo o minimální dobu nájmu delší než 20 % doby odepisování, ovšem spodní hranice byla 3 roky.

U nemovitostí došlo k prodloužení minimální doby trvání finančního leasingu na 30 let z původních osmi let. Tím došlo k tomu, že minimální doba trvání leasingu je shodná s minimální dobou odepisování u nemovitostí, která je také 30 let.

Další změna, která je spojena s finančním leasingem, je výše nájemného, uplatňovaného jako daňově uznatelný výdaj (náklad). Neúčinné jsou finanční náklady ve výši 1 % z úhrnu nájemného, což platí samozřejmě jen u subjektů, u kterých za zdaňovací období přesáhne celková výše těchto nákladů 1 mil. Kč.

U příjmů, které plynou daňovým nerezidentům (finanční leasing poskytovaný ze zahraničí) z nájemného u finančního leasingu, se zvyšuje sazba srážkové daně z 1 % na 5 %.

Uvedené změny se poprvé použily až u smluv, uzavřených v roce 2008.

Hmotný a nehmotný majetek

Jelikož se jedná o společná ustanovení, změny se týkají PO i FO podnikatelů.

Hmotný majetek

- Nově vymezena zvířata, která se zahrnují do dlouhodobého hmotného majetku s tím, že účetní jednotka má možnost stanovit si limit, od kterého si zvířata budou zařazovat právě do kategorie dlouhodobého hmotného majetku (v roce 2007 byla zvířata odepisována vždy, bez ohledu na jejich pořizovací cenu).
- Již není možnost odepisovat majetek nabytý darem, který je od daně darovací osvobozen. Naposled je možno uplatnit odpisy u takového majetku za zdaňovací období 2007. Záměrem bylo znemožnit odepisování majetku, který byl získán darováním, ale nebyla zaplácena darovací daň.
- Nově jsou součástí vstupní ceny budov, domů, bytů, nebytových prostor nebo staveb také výdaje (náklady) na vyvolanou investici, což jsou výdaje (náklady), které musí investoři vynaložit na základě podmínek uložených v rámci stavebního řízení nebo které mohou vzniknout v průběhu výstavby. Může se jednat např. o výdaje spojené s ochra-

nou cizího majetku, odstraněním škod vzniklých v důsledku výstavby na cizím majetku. Tedy takové vícenáklady se nově od roku 2008 mohou zahrnout do vstupní ceny budovaných stavebních děl.

- Zrušena odpisová skupina 1a, u které byla doba odepisování 4 roky. S tím byly samozřejmě zrušeny související sazby a koeficienty. Tato změna se dotkla i osobních automobilů, které byly již odepisovány v této skupině. Od roku 2008 se přearazují všechny osobní automobily do 2. odpisové skupiny.
- Zrušení časových odpisů u pronajímatele hmotného movitého majetku, pronajímaného formou finančního leasingu, na základě kterého odepisovaly leasingové společnosti pronajímaný majetek v závislosti na době trvání pronájmu rovnoměrně, s přesností na kalendářní měsíce. Jelikož došlo ke změně v minimální době pronájmu, postrádají časové odpisy smysl. Platí pro smlouvy uzavřené až od 1. 1. 2008.
- U majetku kde se výše ročního odpisu stanoví dle doby jejich trvání (pískovny, otvírky nových lomů a technické rekultivace), nebo doby použitelnosti (matrice, šablony, zápusťky, formy a modely) je doplněno, že odepisování nelze přerušit.

Nehmotný majetek

- Novinkou je, že poplatník může do vstupní ceny nehmotného majetku zahrnout i technické zhodnocení, jehož výše nepřesahuje limit 40 000 Kč, který je zákonem stanovený v minimální výši.
- Doplněno, že doba odepisování u technického zhodnocení nehmotného majetku, v případě že právo k užívání je časově omezeno, trvá do konce sjednané doby užívání.

Závazné posouzení záležitostí v oblasti daní

O posouzení žádá poplatník příslušného správce daně, v žádosti musí uvést údaje, které jsou stanoveny zákonem. Nejsou dány lhůty, do kdy musí poplatník žádost podat ani do kdy musí správce daně rozhodnutí vydat.

Nově upraveno vydávání závazných posouzení správcem daně.

- posouzení výdajů (nákladů), které nelze přiřadit ke zdanitelným příjmům (zejména PO, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání),

- posouzení skutečnosti, zda vynaložené výdaje na zásah do majetku jsou opravou nebo technickým zhodnocením. Žádost musí obsahovat velmi mnoho údajů, jako např. podrobné údaje o majetku, popis stavu před provedením úprav, podrobný popis prací. Musí být uvedeny přesně výdaje, u kterých má subjekt pochybnosti a ty to své pochybnosti odůvodnit a spoustu dalších informací. Zpracovat takovou žádost je velmi náročné, je dost problematické zpracovat žádost se všemi zákonnými náležitostmi. Řízení ohledně vydání rozhodnutí může trvat velmi dlouhou dobu,
- posouzení zda se jedná o výdaje (náklady) na výzkum a vývoj. V případě, že si poplatník není jistý, zda může vynaložené výdaje (náklady) právě na výzkum a vývoj uplatnit jako odpočitatelnou položku, má možnost požádat správce daně o posouzení. Pokud by rozhodnutí obdržel až po lhůtě pro podání řádného daňového přiznání, může poplatník podat dodatečné daňové přiznání.

3.2.2 Změny od roku 2009

Na základě novely zákona o daních z příjmů č. 2/2009 Sb., došlo také k úpravám u DPPO platných od roku 2009.

Osvobození od daně

- Zrušení osvobození příjmů spořitelních a úvěrních družstev z úroků a jiných výnosů z vkladů u bank.
- Nově osvobození výnosů z operací na finančním trhu s prostředky účtu rezervy na důchodovou reformu. Důvodem tohoto osvobození bylo, že výnosy z investování dočasně volných peněžních prostředků toho účtu budou použity na důchodovou reformu.
- Doplněno osvobození příjmů u institucí penzijního pojištění, které jsou obdobné úrokovým příjmům, které se nezahrnují do základu daně u penzijních fondů a u těchto institucí.
- Osvobozeny příjmy z dividend (zdaňované srážkovou daní) u penzijního fondu a také u institucí penzijního pojištění.

Základ daně

Stejně jako u DPFO je nově také u DPPO umožněno odečíst od základu daně hodnotu poskytnutých darů i v případě poskytnutí PO nebo FO se sídlem či bydlištěm na území jiného

členského státu EU, Norska nebo Islandu. Posuzuje se splnění podmínek stejně jako u DPFO.

Sazba daně

U PO se obecná sazba daně snižuje z 21 % na 20 %. Sazba daně 5 %, která je platná pro investiční, penzijní a podílové fondy, je nově platná ještě také pro instituce penzijního pojištění.

Zdroj příjmů

U poplatníků nerezidentů (PO i FO) doplněno, že příjmy ze zdrojů na území ČR jsou i sankce ze závazkových vztahů.

Daňově uznatelné výdaje (náklady)

Vzdělávání

Pro upřesnění došlo v této části k přesnému stanovení, že daňovým výdajem na vzdělávání u zaměstnavatele jsou takové, které jsou považovány za výkon práce zaměstnance (dle zákoníku práce), což je prohlubování kvalifikace.

Prodej vyvolané investice

Poplatníci mají možnost zahrnout si do ceny staveb i výdaje vynaložené na tzv. vyvolané investice. Nově od roku 2009 je řešen, problém, kdy v podstatě poplatník prodává vyvolanou investici jinému subjektu za nižší cenu, než měl tento poplatník vynaložené výdaje. Výdaje ve výši prodejní ceny poplatník tedy nezahrne do vstupní ceny hlavní stavby, ale uplatní je jako daňový výdaj. Tím bude mít poplatník při prodeji takový zdanitelný příjem, ke kterému ve stejné výši uplatní i výdaj. Zbývající výdaje se samozřejmě uplatní postupně ve formě odpisů.

Výdaje na odstranění následků živelních pohrom

Od zdaňovacího období roku 2009 jsou daňovým výdajem výdaje v rámci nepeněžní pomoci při odstraňování následků živelních pohrom, ke kterým došlo nejen na území ČR, ale také na území jiného členského státu EU, Norska a Islandu.

Nájemné u finančního leasingu

Minimální sjednaná doba nájmu u finančního leasingu se musí rovnat době odepisování. V případě, že by byla sjednaná doba nájmu kratší, pak je možné uznat nájemné jen v případě, že budou splněny ostatní zákonem stanovené podmínky a jen pokud kupní cena bude vyšší než cena zůstatková.

Daňově neuznatelné výdaje (náklady)

Nepeněžní plnění zaměstnanci

Doplněna jen jedna položka u výdajů (nákladů), které poskytuje zaměstnavatel svým zaměstnancům jako nepeněžní plnění, které nelze zahrnout do daňově uznatelných i když jsou sjednány v kolektivní smlouvě, vnitřním předpisu, pracovní či jiné smlouvě. Jedná se o doplnění zájezdů.

Výdaje spojené s úhradou závazku

Nově doplněn případ, kdy došlo k tomu, že si poplatník snížil např. při ukončení nebo přerušení činnosti, základ daně o hodnotu závazků, a pak v dalších letech, kdy činnost začne znovu provozovat, si nemůže uplatnit výdaje spojené s úhradou takovýchto závazků jako výdaje daňové. Což je logické, jelikož by se jednalo o uplatnění výdajů opakovaně.

Finanční leasing

Zrušena ta část, kdy bylo stanoveno, že neúčinné jsou finanční náklady ve výši 1 % z úhrnu nájemného, což platilo jen u subjektů, u kterých za zdaňovací období přesáhla celková výše těchto nákladů 1 mil. Kč.

Pojistné pro zaměstnance

Daňovým výdajem nejsou nově výdaje zaměstnavatele, které jsou spojeny s úhradou pojistné smlouvy, kterou uzavře zaměstnavatel pro svého zaměstnance a tyto smlouvy obsahují rizikovou složku životního pojištění jako např. pro případ smrti nebo pro případ dožití. Toto platí samozřejmě až pro smlouvy uzavřené od 1. 1. 2009.

Hmotný a nehmotný majetek

Stanoven limit ve výši přesahující 40.000 Kč, od kterého je povinnost účetních jednotek odepisovat zvířata a jejich skupiny. Tato novinka se měla použít již za zdaňovací období započaté v roce 2008.

3.2.3 Vyhodnocení vývoje změn DPPO

Změn, které v této části novely nastaly, je opravdu hodně.

Nejvíce viditelná a pro PO vypadající dobře, je postupné snižování sazby daně z příjmů PO. Ano, snižování daně je pozitivní, ale to doprovází protiklad a to rozšiřování základu daně.

Rozšíření osvobození z převodu podílu mateřské společnosti v dceřiné společnosti a od příjmů na dividendy přijaté od společnosti se sídlem mimo EU - že by si v ČR začaly holdingové společnosti zakládat sídla či provozovny (v případě společností z EU)? Předpokládám, že ČR není střediskem až tak velkého zájmu ostatních států.

Neuhrazené závazky

Toto opatření, kdy je nutno základ daně zvýšit o částku neuhrazeného závazku, mělo mít za cíl zřejmě dosáhnout postižení dlužníků, kteří si v minulosti závazky odečetli ze základu daně, ale dosud ho neuhradili. Dá říct, že se jedná o pravidlo, které se využívá v daňové evidenci, kdy je možné si náklady uplatnit až v případě zaplacení.

U výdajů na likvidaci neprodejných zásob, si myslím, že tohoto ustanovení bude chtít spousta poplatníků zneužít. Ovšem dokumentace k dané likvidaci bude muset být zaručeně objektivní a položky, které protokol o likvidaci musí obsahovat, jsou striktně stanoveny zákonem, tzn., že budou tyto protokoly velmi podrobně kontrolovány, v případech daňových kontrol.

Výrazné omezení daňově uznatelných úroků z úvěrů a půjček, má zřejmě zabránit tomu, aby subjekty z důvodu daňové optimalizace v případě daňově znatelnosti úroků dávaly přednost úvěrům, před vklady kapitálu.

Leasing

Důvodem změn u finančního leasingu zřejmě bylo eliminovat rozdíly mezi daňovými dopady při koupi majetku a při pořízení majetku na leasing. Jelikož došlo ke sjednocení doby odepisování a doby trvání finančního leasingu, náklady spojené s pořízením budou uplatněny za stejnou dobu jak při koupi ve formě odpisů, tak při finančním leasingu ve formě nájemného.

Tab. 10. Minimální doba trvání finančního leasingu

	2007	2008
Movité věci	delší než 20 % doby odepisování, min. však 3 roky	shodná s dobou odepisování
Nemovitosti	8 let	30 let

Vzdělávání

V roce 2009 došlo k upřesnění v rámci vzdělávání.

Velmi často se ovšem může stát, že zaměstnavatelé nebudou vědět, co si pod pojmem prohlubování kvalifikace případně zvýšení kvalifikace představit.

Tyto pojmy by si museli vyhledat naopak v zákoníku práce, který tyto definuje.

Prohlubováním kvalifikace se považuje výkon práce, za který zaměstnanci přísluší mzda. Kdežto zvyšování kvalifikace, je pro zaměstnavatele překážkou v práci ze strany zaměstnance, jelikož zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci dovolenou s náhradou mzdy. V případě nepeněžního plnění na zvyšování kvalifikace není u zaměstnavatele daňovým výdajem, peněžní plnění by bylo daňovým výdajem, ovšem na straně zaměstnance zase zdanitelným příjmem.

Přínosnou novinkou je také to, že v případě sporných či nejasných případech mohou firmy požádat finanční úřad o závazné posouzení. Ovšem cena z posouzení je ve výši 10 000 Kč. Pokud by toto ustanovení nevzniklo, myslím si, že by to nezpůsobilo daňovými poplatníky jakékoli problémy.

3.3 Analýza daně z nemovitostí

Změny v daňových zákonech se dotkly také daně z nemovitostí. Rozsah změn samozřejmě není až tak značný jako v případě daní z příjmů, ale určitě stojí také za zmínku.

3.3.1 Změny od roku 2008 oproti 2007

1. 1. 2008 byl zákonem č. 296/2007 Sb. novelizován zákon o dani z nemovitostí.

Daň z pozemků

První změna se objevuje v osvobození od daně. Nově připadá možnost osvobození pozemků orné půdy, chmelnic, vinic, ovocných sadů a trvalých travních porostů, ovšem za podmínky, že tak stanoví obec závaznou vyhláškou. Takové osvobození ovšem nelze využít u pozemků v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše obce, pokud také obec toto stanoví závaznou vyhláškou, kde současně budou vymezeny tyto pozemky jejich parcelním číslem, včetně názvu katastrálního území. Tato možnost osvobození v roce 2007 vůbec neexistovala. Ovšem v případě, že obec závaznou vyhláškou takto pozemky osvobodí, případně neosvobodí u pozemků v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše obce, postupuje se dle takovéto vyhlášky poprvé ve zdaňovacím období 2009.

Při stanovení výpočtu daně u stavebních pozemků byly zrušeny koeficienty 0,3 (pro obce do 300 obyvatel) a 0,6 (pro obce nad 300 a do 600 obyvatel). Tyto obce a celkově obce do 1 000 obyvatel použijí koeficient 1, který je po novele koeficientem nejnižším. Jelikož se tímto koeficientem násobí základní sazba daně (u stavebních pozemků 1 Kč), znamená to pro obyvatele malých obcí do 600 obyvatel vyšší daňovou povinnost. Ovšem může nastat případ, kdy obec před dnem nabytí účinnosti novelizovaného zákona, stanovila obecně závaznou vyhláškou koeficient právě ve výši 0,3 nebo 0,6. V takovém případě se tyto koeficienty mohou použít naposled za zdaňovací období roku 2008.

Daň ze staveb

Stejně jako u daně z pozemků, došlo v roce 2008 ke shodné úpravě u koeficientů. Tedy vypuštěny byly koeficienty 0,3 a 0,6.

Za zmínku stojí určitě zavedení nového místního koeficientu ve výši 2, 3, 4 nebo 5, kterým se násobí celková daňová povinnost poplatníka. Tento koeficient může stanovit obecně závaznou vyhláškou obec a to pro všechny nemovitosti na území celé obce. Toto ustanovení je tedy v naprosté kompetenci obce. V případě, že by obec tento koeficient změnila, není povinností poplatníka podávat dílčí daňové přiznání. V případě stanovení tohoto koeficientu je možné ho poprvé použít za zdaňovací období roku 2009.

3.3.2 Změny od roku 2009

Zákon č. 1/2009 Sb., kterým se mění zákon o dani z nemovitostí, nepřináší mnoho změn.

Ke změně dochází v osvobození staveb. Zrušeno osvobození od daně ze staveb u novostaveb. Je umožněno u již vzniklých osvobození novostaveb poskytnout ještě jedno zdaňovací

období pro osvobození, tedy do konce roku 2009. To se vztahuje na všechny poplatníky, kterým bude zákonem zkrácena již běžící patnáctiletá lhůta.

Dále bylo také zrušeno osvobození, které se do konce roku 2008 vztahovalo k zateplení staveb. Jednalo se o změny spočívající ve snížení tepelné náročnosti stavby stavebními úpravami, na které bylo vydáno stavební rozhodnutí.

A nakonec bylo doplněno, že místní koeficient obcí není možno použít u zemědělských pozemků (orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty).

3.3.3 Vyhodnocení vývoje změn daně z nemovitostí

Novela zákona dává větší variabilitu obcím, kdy obce mohou závaznou vyhláškou osvobodit různé pozemky, nebo můžou stanovit jiné koeficienty pro výpočty daní.

Obec má možnost využít nově místního koeficientu (2, 3, 4 nebo 5), kterým se násobí celková daňová povinnost poplatníka. Obec jej může využít zcela určitě k získání příjmů do rozpočtu nebo také ke zmírnění dopadů osvobození na místní rozpočty, pokud by obec přistoupila k osvobození jednotlivých druhů zemědělských pozemků.

Zrušeno od roku 2009 osvobození od daně ze staveb u novostaveb, což v době, kdy spousta lidí staví nové domy, přinese zcela určitě do státního rozpočtu další příjmy.

Jelikož docházelo k nejasnostem pro poskytnutí osvobození k zateplení staveb, protože poplatníci se domnívali, že jakákoli stavební úprava či údržba na stavbě jim umožní využít tohoto osvobození, bylo toto zrušeno.

3.4 Analýza daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí

Změna daňových zákonů nezapomněla také na úpravy v dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí, které jsou upraveny zákonem č. 357/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

3.4.1 Změny od roku 2008 oproti 2007

Daň dědická

U dědické daně došlo ke změně pouze v části týkající se osvobození od daně dědické. Přibývalo, že od této daně je osvobozeno nabytí majetku děděním, mezi osobami zařazenými ve II. skupině. Doposud se jednalo pouze o osoby z I. skupiny.

Daň darovací

Poplatník

U této daně došlo k úpravě hned v první části a to poplatníka.

- poplatníkem daně darovací je nabyvatel;

Dárce je poplatníkem:

- při bezúplatném poskytnutí majetku fyzickou osobou, která má trvalý pobyt v tuzemsku, nebo
- právnickou osobou, která má sídlo v ČR, fyzické osobě, která nemá sídlo v ČR.

Pokud dárce není poplatníkem, je ručitelem.

V této části úpravy šlo zejména o upřesnění a zjednodušení formulace.

Předmět daně

V případě že při nabytí nemovitosti darováním je sjednáno zřízení práva, které odpovídá věcnému břemeni, pak nově je toto právo předmětem daně darovací a ne z převodu nemovitostí, jak tomu bylo.

V předmětu daně bylo upřesněno nabytí movitého majetku a jiného majetkového prospěchu v tuzemsku a mimo tuzemsko následovně:

- pokud byl tento majetek bezúplatně poskytnut nebo nabyt v ČR, pak je předmětem daně darovací veškeré nabytí tohoto majetku bez ohledu na státní příslušnost, pobyt nebo sídlo dárce či nabyvatele,
- pokud byl tento majetek bezúplatně poskytnut nebo nabyt mimo ČR, pak je předmětem daně darovací nabytí tohoto majetku, je-li nabyvatelem/dárce FO, která je občanem a má trvalý pobyt v ČR, nebo PO mající sídlo v ČR.

Základ daně

Novou položkou v této části je, že pokud je předmětem daně bezúplatné nabytí majetkové hodnoty spojené s převodem členských práv a povinností v bytovém družstvu, pak je cenou majetku a základem daně cena obvyklá.

Osvobození

Bylo schváleno nově u I. a II. skupiny poplatníků. U osob zařazených do těchto skupin není nutnost podávat daňové přiznání.

Prominutí daně

Rozšířena možnost prominutí daně darovací; uvedu níže společně s daní z převodu nemovitostí.

Daň z převodu nemovitostí

Předmětem daně z převodu nemovitostí již není bezúplatné zřízení věcného břemene, jelikož jak jsem uvedla výše, je toto předmětem daně darovací.

Prominutí daně

Rozšířeno o:

- v případě převodu vlastnictví k nemovitosti, které bylo uskutečněno na základě smlouvy o zajišťovacím převodu práva, dojde-li ke zpětnému nabytí nemovitosti původním vlastníkem, který převedl vlastnictví k nemovitosti z důvodu zajištění splnění závazku na věřitele. Daňový subjekt musí o to požádat do 3 let ode dne nabytí vlastnictví k nemovitosti původním vlastníkem.

Týkající se i daně darovací:

dojde-li k převodu vlastnictví k nemovitosti na základě:

- smlouvy uzavřené s rozvazovací podmínkou, s výjimkou smlouvy o zajišťovacím převodu práva,
- smlouvy s výhradou zpětného převodu vlastnictví k nemovitosti,
- jiné smlouvy, která byla po převodu vlastnictví k nemovitosti zrušena,

pak je na základě žádosti subjektu nebo v případě podnětu ručitele prominuta daň z převodu nemovitostí nebo daň darovací, pokud dojde ke zpětnému nabytí nemovitosti původním převodcem a to do 3 let ode dne nabytí účinnosti smlouvy o převodu nemovitosti, která není předmětem evidence v katastru nemovitostí. V této lhůtě tří let musí o prominutí požádat daňový subjekt nebo ručitel podat podnět finančnímu ředitelství.

Pokud se jedná o nemovitost podléhající evidenci v katastru nemovitostí, pak je prominutí daně z převodu nemovitostí nebo darovací daně podmíněno zápisem vlastnictví. Prospěch

plyne původnímu vlastníkovi, zapsaném v katastru nemovitostí. Prominuto může být v kterémkoli stadiu daňového řízení.

3.4.2 Změny od roku 2009

V tomto roce nedochází přímo k zásahům v jednotlivých daních jako takových, ale spíše v části společného ustanovení, zejména došlo (a muselo dojít) k doplnění podmínek spojených s členstvím v EU a podmínek, které vyplývají ze Smlouvy o Evropském společenství, která se zabývá také problematikou majetkových daní a s nimi spojené právo usazování a volný pohyb kapitálu.

Osvobození u daně dědické a darovací

Úprava v osvobození od daně dědické a darovací, kdy je osvobozeno bezúplatné nabytí majetku:

- nejen ČR (jak bylo doposud), ale i jiným členským státem EU, Norska a Islandu, ale i poskytnutí majetku ČR či nabytí majetku od jiného evropského státu,
- PO, která má sídlo na území jiného evropského státu, ovšem právní forma a předmět činnosti musí být obdobný jako u PO: územní samosprávné celky a jím zřízené příspěvkové organizace, dobrovolný svazek obcí, veřejná výzkumná instituce, veřejná vysoká škola, veřejný neziskový ústavní zdravotnické zařízení nebo Regionální rada regionu soudržnosti (pro tyto PO platí také osvobození, pokud mají sídlo v ČR).

Ke stejné úpravě, tedy že dále vyjmenované instituce mají sídlo v tuzemsku nebo po novu na území jiného evropského státu, došlo také u následujících poplatníků

- u PO, založených k zabezpečování činností v oblasti kultury, školství, výchovy a ochrany dětí a mládeže, vědy, výzkumu, vývoje, vzdělávání, zdravotnictví, sociální péče, ekologie, ochrany opuštěných zvířat či ohrožených druhů zvířat, tělovýchovy, sportu a požární ochrany,
- státem registrované církve, náboženské společnosti nebo obecně prospěšné společnosti,
- politické strany nebo hnutí,
- nadace nebo nadační fondy,
- zdravotní pojišťovny.

U všech výše vyjmenovaných nově také platí, že osvobození je možné pouze v případě, že bezúplatně nabytý majetek je určen k činnostem, které stanovují jednotlivé zákony, které upravují vždy činnost jednotlivých institucí. V případě, že by byl takto nabytý majetek poskytnut nebo použit na jiné účely, nárok na osvobození zaniká.

Daň z převodu nemovitostí

Předmět daně

K drobné změně došlo u této daně v předmětu daně. V části, která říká, že předmětem daně je úplatný převod vlastnictví k nemovitostem v případech, kdy dojde následně k odstoupení od smlouvy a převod vlastnictví k nemovitostem na základě smlouvy o zajišťovacím převodu práva, bylo doplněno ještě případ převodu vlastnictví k nemovitostem v souvislosti s postoupením pohledávky.

Osvobození

Nově je od daně z převodu nemovitostí osvobozen:

- Převod nebo přechod vlastnictví k nemovitosti z nebo do vlastnictví nejen ČR (jak bylo doposud), ale i jiného evropského státu. Netýká se případů, kdy s majetkem státu před převodem nebo přechodem vlastnictví hospodařil podnikatelský subjekt nebo měl tento majetek ve správě.
- Zahraniční PO, které umístí v tuzemsku podnik nebo organizační složku podniku a mají oprávnění tady podnikat, mohou nabývat nemovitosti na území ČR. Doposud se vztahovalo osvobození na vklady do obchodních společností a družstev se sídlem na území ČR, nově se bude vztahovat i na vklady do těchto obchodních společností a družstev se sídlem v členském státě EU, Norsku a Islandu. Toto platí i pro osvobození od daně darovacích.

Za zmínku stojí změna u daňového přiznání, kdy v případě bezúplatného nabytí majetku, který je určen na veřejně prospěšné účely se bude daňové přiznání u osvobozeného majetku podávat ročně, nikoli pololetně, jak tomu bylo před novelou.

3.4.3 Vyhodnocení vývoje změn daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí

U těchto daní došlo zejména k rozšíření osvobození a také možnosti prominutí. Následně pak v roce 2009 byl zákon upraven zejména dle podmínek, které jsou s ČR spojeny s členstvím v EU.

Nově od roku 2008 jsou od daně dědické osvobozeni také sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety, zeťové a snachy, děti manžela, rodiče manžela, manželé rodičů a osoby, které s nabyvatelem, nebo zůstavitelem žily ve společné domácnosti a to minimálně jeden rok před jeho smrtí.

U daně darovací jsou to nově příbuzní v řadě přímé a manželé, také sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety, zeťové a snachy, děti manžela, rodiče manžela, manželé rodičů a osoby, které s nabyvatelem, nebo dárce žily ve společné domácnosti a to minimálně jeden rok před jeho smrtí.

3.5 Analýza daně silniční

3.5.1 Změny od roku 2008 oproti 2007

U silniční daně došlo ke dvěma novelám, které nabyly účinnosti v roce 2008.

V první, která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2008, jednalo se o zákon č. 296/2007 Sb., nedošlo k žádným značným změnám, jen v souvislosti s novým insolvenčním zákonem, bylo v části daňového přiznání doplněno, že daňové přiznání podává mimo jiné také poplatník, jehož úpadek nebo hrozící úpadek se řeší v insolvenčním řízení. Kdy insolvenční řízení nahrazuje konkurzní řízení.

Další novelou, kterou byl zákon o dani silniční novelizován, byl zákon č. 246/2008 Sb., který nabyl účinnosti 4. 7. 2008. Tato novela již obsahovala větší změny a úpravy u silniční daně, ovšem pro zdaňovací období roku 2008 se z této novely mohly použít pouze dvě ustanovení týkající se snížení sazby daně.

Nově tedy od 1. 1. 2008 můžou poplatníci uplatnit snížení sazby daně u vozidel, které byly poprvé registrované později, než před devíti lety. Snížení je tedy následující:

- 48 % po dobu 36 kalendářních měsíců od data první registrace,
- o 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců a

- o 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců.

V případě změny provozovatele, který má také nárok na výše uvedené snížení, se může snížení uplatnit nejdříve v měsíci zapsání změn provozovatele v technickém průkazu.

Aby toto snížení mohlo být nárokováno také u vozidel dovezených ze zahraničí, musí poplatník prokázat nárok na snížení sazby daně potvrzením nebo jiným dokladem o první registraci vozidla, vydaným příslušným registračním orgánem v zahraničí, popřípadě na území ČR, pokud tento má potřebné údaje o vozidle.

Dříve používané snížení sazby daně podle plnění emisních limitů EURO se již nepoužije.

Další změny zákonem č. 246/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 16/1993 Sb. o dani silniční, je možné použít až od zdaňovacího období roku 2009, které uvedu níže.

3.5.2 Změny od roku 2009

Předmět daně

U vozidel, které jsou předmětem daně bez ohledu na to, zda jsou používána k podnikání, jsou určena k přepravě nákladů a registrovaná v ČR, došlo ke změně hranice největší povolené hmotností z původních 12 tun na 3,5 tuny.

Osvobození od daně

Nově jsou od daně osvobozena vozidla pro dopravu osob nebo nákladů s největší povolenou hmotností méně než 12 tun, která:

- mají elektrický pohon,
- mají hybridní pohon kombinující spalovací motor a elektromotor,
- používají jako palivo zkapalněný ropný plyn označovaný jako LPG nebo stlačený zemní plyn označovaný jako CNG,
- jsou vybavena motorem, který jeho výrobce určil ke spalování automobilového benzínu a etanolu 85 označovaného jako E85.

Sazba daně a další změny s tím spojené

Změněna byla procentní sazba, o kterou se zvyšuje sazba daně u vozidel registrovaných v ČR nebo nově také v zahraničí do 31. 12. 1989 a to z původních 15 % na 25 %.

U nákladních vozidel včetně tahačů, nákladních přívěsů a návěsů s největší povolenou hmotností nad 3,5 tuny a méně než 12 tun se sazba daně snižuje o 100 % bez ohledu na datum první registrace.

Musí ovšem u těchto vozidel platit, že nejsou používána k podnikání nebo v souvislosti s ním, pro cizí potřeby a používají je:

- subjekty, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání,
- fyzické osoby,
- jako výcviková vozidla podle zvláštního předpisu, který upravuje získávání a zdokonaňování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel.

Poplatníci, kteří provozují tyto vozidla, nepodávají daňové přiznání, pokud nemají tuto povinnost u jiného vozidla. Doposud toto platilo pro vozidla, která měla největší povolenou hmotnost 12 tun a více, což již samozřejmě od roku 2009 neplatí.

V případě, že tyto vozidla (nákladní) mají největší povolenou hmotnost 12 a více tun, pak se sazba daně snižuje o 48 %. Toto snížení nelze pak již kombinovat se snížením, které jsem popisovala v roce 2008.

Novinkou také je, že u poplatníků, kteří provozují tyto vozidla, je stanoveno, že platí pouze jednu zálohu na daň v minimální výši 70 % z celkové roční daňové povinnosti a to do 15. 12.

V návaznosti na výše uvedené možnosti snížení daně, byla zrušena možnost poplatníka podat žádost Ministerstvu financí, na snížení daně za účelem odstranění tvrdosti zákona, v případech, kdy šlo o vozidla s největší povolenou hmotností alespoň 12 tun a byla určena k přepravě nákladů.

3.5.3 Vyhodnocení vývoje změn daně silniční

Změny silniční daně se projevily zejména v možnosti snížení sazeb daně a v roce 2009 se také objevilo nové osvobození od daně.

Jelikož jsou změny v osvobození značné, v následujících tabulkách (Tab. 11 a Tab. 12) uvádím, jaký to má dopad na daňovou povinnost podnikatele.

Tab. 11. Vliv snížení sazeb silniční daně na daňovou povinnost v letech 2007 - 2009

Druh, registr.	Základ daně			Roční sazba daně	Snížení daně			Daň. povinnost		
	ccm	náprav	tun		2007	2008	2009	2007	2008	2009
Osobní 3/03	1 397	-	-	2 400	0	960	960	2 400	1 440	1 440
Osobní 1/07	1 997	-	-	3 000	0	1 440	1 440	3 000	1 560	1 560
Nákladní 6/05	-	2	3,09	3 600	0	1 560	1 440	3 600	2 040	2 160
CELKEM					0	3 960	3 840	9 000	5 040	5 160

V tabulce (Tab. 11) uvádím případ, kdy má firma v majetku 2 osobní vozidla a jedno nákladní. V roce 2008 si může podnikatel snížit daň za všechny tři vozidla o 3 960 Kč, v roce 2009 je to pak o něco méně, 3 840 Kč. Snížení daně bude samozřejmě rok od roku nižší, jelikož je toto závislé na datu první registrace.

Tab. 12. Snížení sazeb silniční daně u nákladních vozidel s hmotností nad 12 tun

Snížení daně dle 1.reg			Možnost snížení o 48 %			Roční daň. povinnost		
2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
0	7 056	5 978	nelze	nelze	7 056	14 700	7 644	7 644

Tady jsem si vybrala případ, kdy je v majetku podnikatele nákladní vozidlo, kde základem daně jsou 2 nápravy a hmotnost 13,65 tun, datum první registrace byla v 2. měsíci roku 2006.

Z tabulky (Tab. 12) je opět možné sledovat vývoj možnosti snížení daně. V roce 2007 není možné využít snížení daně, proto musí být daň zaplacená v plné výši 14 700 Kč.

V roce 2008 je již umožněno využít možnosti snížení daně u vozidel dle jejich 1. registrace, která nejsou starší jak 9 let. V tomto případě se mohlo ještě využít snížení daně ve výši 48 %, tedy o 7 056 Kč, daňová povinnost je tedy 7 644 Kč.

V roce 2009 má již podnikatel možnosti dvě. A to buď snížit daň v závislosti na jeho 1. registraci, nebo přímo je stanoveno u těchto druhů vozidel možnost snížení o 48 %. V tomto případě je samozřejmě výhodnější druhá varianta (snížení o 48 %), protože u varianty dle 1. registrace by bylo snížení na dani nižší, protože 48 % snížení by se mohlo použít již jen za 1 měsíc a za zbývajících 11 měsíců už jen 40 %. Takže opět bude snížení daně ve výši 7 056 Kč a daňová povinnost 7 644 Kč.

Uvedenými změnami ve snížení daně se chtělo docílit zejména toho, aby si podnikatelé obnovili svůj vozový park, a nakoupili pokud možno co nejnovější vozidla. S tím je pak následně spojena ochrana životního prostředí. Pro staré vozidla nebyly stanoveny tedy záměrně žádné slevy, naopak sazba daně se u některých ještě zvyšuje.

4 VYHODNOCENÍ ANALÝZY

Všechny přímé daně prošly ne malými změnami. Dle mého názoru je většina pozitivních změn doprovázena jistým „ale“. Neboli pozitivum doprovází ve stejné míře negativum. Neplatí to zcela určitě ve všech případech.

Pokud se podívám na změny, kterými přímé daně prošly, myslím si, že můžu hovořit o velkém počtu změn, ať už menších nebo značných. Ptám se, proč místo mnoha drobných změn není spíše jedna změna, ale ta je jasná, jednoznačná, přesná a hlavně všichni ji rozumí. V analýze, kdy jsem zejména pracovala se zákony, jsem se v nich v mnoha případech ztratila. Neustálé odkazování z jednoho paragrafu na druhý a v tom dalším opět na jiný... Možná, už když tento zmatek popisuji, tak se v tom čtenář ztratí. Proč? Z jednoho paragrafu na druhý a z druhého na jiný... ale tak to v zákonech skutečně je! Je nutné si ovšem uvědomit, že v případě, kdy by tomu tak nebylo, zákony by musely být podrobněji roze-psány a byly by značně obsáhlejší.

Myslím si, že vláda v mnoha případech novelizace zákonů ani nechce, aby se „normální“ lidé, kteří se v daných oblastech běžně nepohybují, v těchto zákonech vyznali. V médiích se objeví informace o reformě zavedení jednotné sazby daně a daňovým poplatníkům se takový návrh samozřejmě líbí, ať už z důvodu zjednodušení, nebo snížení jejich daňové povinnosti. Návrh změny typu: původní sazba daně 32 % po vládní reformě jen 15 %, vypadá velmi pozitivně. Ovšem to jsou většinou jen ty části, kterým daňový poplatník, nezabývající se problematikou daní podrobně, rozumí. To, co daná změna ještě obnáší, to už neví. Nedokážou si udělat sami daňová přiznání, musí si zaplatit daňové poradce a v mnoha případech na konci zjistí, že jsou na tom s daňovou povinností stejně nebo bohužel ještě hůř než před reformou. Takovéto protichůdné zásahy v daňovém systému snižují jistotu daňových poplatníků, demotivují. A to bude opět tažnou silou pro to, najít nějakou oblast, která by se mohla novelizovat, ale tak, aby to v prvopočátku zapůsobilo pozitivně na poplatníky.

Ovšem nechci změny v přímých daních hodnotit jen negativně. Kladně hodnotím změny v dani darovacích a dědické a s nimi spojené osvobození. Měla jsem přímo tu možnost vyzkoušet si to v praxi, kdy došlo k darování v mé rodině.

Také osvobození u silniční daně se mi jeví jako pozitivní pro poplatníky, což jsem si také mohla ověřit ve společnosti, kde pracuji, to jsem i uvedla na příkladu u vyhodnocení změn

u silniční daně. A to povede také k tomu, aby z pozemních komunikací zmizela co možná nejvíce stará vozidla a objevila se vozidla novější.

Novelizace zákonů je složitým procesem. Nejen pro ty, co zákony tvoří, ale zejména pro daňové poplatníky, kteří se v problematice musí neustále vzdělávat případně si služby s tím spojené zaplatit.

5 NÁVRH ÚPRAV V SOUSTAVĚ PŘÍMÝCH DANÍ

V této části se pokusím navrhnout změny v soustavě přímých daní ČR, které by byly přínosné, efektivní, jednoduché. Ne vždy jde navrhnout něco, co bude přínosem pro obě strany, v tomto případě tedy pro stát a daňové poplatníky, nicméně ne vždy jde vyhovět oběma stranám.

V předcházející kapitole mé práce jsem kritizovala, jak se tvoří zákony, co se v nich novelizuje. Navrhnout takový zákon určitě není nejjednodušší. V této mé poslední části nechci vytvořit nové zákony o daních z příjmů a o majetkových daních, ale chci uvést pár změn, o kterých se domnívám, že by mohly fungovat, být efektivní a také hlavně jednoznačné a jednoduché.

5.1 Navrhované úpravy u daně z příjmů fyzických osob

5.1.1 Zúžení a zjednodušení struktury předmětu daně

Velmi často se setkávám s problémem, kdy spousta daňových poplatníků neví, co jsou to funkční požitky. Myslím, že současných pět položek co je předmětem daně, je dost a tento výčet by se mohl zúžit. Navrhovaná změna v předmětu daně je jasná z následující tabulky (Tab. 13)

Tab. 13. Navrhovaná změna v předmětu daně z příjmů FO

Současný předmět daně	Navrhovaný předmět daně
Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	Příjmy ze zaměstnání a dalších činností
Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti	Příjmy z ekonomické činnosti
Příjmy z pronájmu	
Příjmy z kapitálového majetku	Ostatní příjmy
Ostatní příjmy	

Samozřejmě že se jedná o příjmy peněžní i nepeněžní.

Výhody

- přesnější vystižení pomocí pojmenování předmětu daně,
- zjednodušení, zejména ve vnímání a pochopení definice pro poplatníky.

Nevýhody

- možnost vzniku právní mezery, tedy možnosti obejít daňovou povinnost.

5.1.2 Změny v osvobození

Omezení u osvobození z příjmů prodeje a převodu majetku

V této části osvobození bych sjednotila časový test na pět let jak u nemovitostí, které slouží k trvalému bydlení tak u ostatních nemovitostí. Možná by to bylo trochu tvrdé, pro ty poplatníky, kteří mají nemovitosti k trvalému bydlení, ale pokud se nad tím zamýšlím, pak kolik lidí si kupuje po dvou letech (současná doba časového testu) nové bydlení? V současnosti máme možnost koupit si nemovitost, zapsat si v ní trvalé bydliště, nemovitost pronajmout (z pronájmu zaplatit daň z příjmů) a po dvou letech nemovitost prodat za vyšší cenu. Dva roky se mi jeví jako krátká doba na kupování nemovitosti k bydlení. To by samozřejmě neplatilo pro ty nemovitosti, které by byly zahrnuty do obchodního majetku k výkonu podnikatelské či jiné samostatné výdělečné činnosti.

Výhody

- pro stát určitě větší příjmy do státního rozpočtu, v případě, kdy by došlo k prodejmům v rozmezí 2 – 5 let od koupě,
- snížení zneužívání obchodování s nemovitostmi.

Nevýhody

- pro poplatníky, kteří si nemovitost skutečně koupili za účelem bydlení a po dvou letech se ji rozhodnou prodat,

Omezení u osvobození z příjmů z prodeje a převodu movitých věcí

Také u movitých věcí bych se trochu pozastavila. Účinnou změnu bych viděla v části, která říká, že jsou od daně osvobozeny příjmy z prodeje movitých věcí. Myslím si, že by toto mělo být omezeno částkou. Navrhovala bych hranici maximální částky, za kterou byl movitý majetek pořízen. V případech, kdy byl majetek koupen za pořizovací cenu vyšší než stanovená hranice a prodán za cenu nižší než pořizovací cena, pak by se samozřejmě vztahovalo osvobození také na tento příjem. Vše je zřejmé z následující tabulky (Tab. 14).

Tab. 14. Změna v osvobození příjmů z prodeje movitých věcí

Současná úprava	Navrhovaná změna
Osvobození na:	
příjmy z prodeje movitých věcí	příjmy z prodeje movitých věcí, jejichž pořizovací hodnota byla do maximální výše 100 000 Kč;
	příjmy z prodeje movitých věcí, jejichž pořizovací hodnota přesáhla maximální výši 100 000,- Kč, ale prodána byla za cenu nižší než cenu pořizovací;
Nevztahuje se na příjmy:	
z prodeje motorových vozidel, letadel lodí - časový test 1 rok	beze změny
z prodeje movitých věcí pokud jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku k podnikatelské činnosti - časový test do 5 let od vyřazení z majetku	beze změny

Výhody

- pro stát větší příjmy do státního rozpočtu, v případě, kdy by poplatníci prodali movité věci za cenu vyšší než pořizovací a jejichž pořizovací hodnota byla vyšší než 100 000 Kč,
- snížení zneužívání obchodování s movitými věcmi, zejména u poplatníků nepodnikatelů.

Nevýhody

- pro poplatníky, zvýšení daňové povinnosti v případě, kdy si koupí movitou věc za cenu vyšší než 100 000 Kč a prodají ji draž, než nakoupili.

5.1.3 Změna základu daně

Základ daně by vycházel z úprav, které jsem navrhovala v předmětu daně. Nově navržené jednotlivé části předmětu daně by byli dílčími základy daně.

Základ daně by se tedy skládal z následujících dílčích základů daně:

- příjmy ze zaměstnání a dalších činností,
- příjmy z ekonomické činnosti,

- ostatní příjmy.

Příjmy ze zaměstnání a další činnosti by zůstaly vyjmenovány v takové struktuře, jak je u současných příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Změna je tedy jen v názvu, což sleduji zejména jen jako lepší pochopení pro poplatníky.

Příjmy z ekonomické činnosti by obsahovaly vyjmenování jednotlivých příjmů, které v současnosti spadají pod příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a pod příjmy z pronájmu.

U ostatních příjmů bych uvedla, že se jedná o všechny další příjmy, které nejsou uvedeny v předcházejících dvou částech mimo příjmy, které jsou vyjmenovány v části osvobození a nebo v části, kde jsou uvedeny příjmy, které nejsou předmětem daně.

Výhody

- zjednodušení v právní úpravě,
- zjednodušení pro poplatníky v pochopení,
- snížení možnosti vzniku mezery pro obcházení daňové povinnosti – díky specifikaci ostatních příjmů.

Nevýhody

- možnost vzniku mezery u zařazení jednotlivých příjmů.

5.1.4 Paušální výdaje

U příjmů z ekonomické činnosti

Ke zdanitelným příjmům se přiřazují zdanitelné výdaje a existuje možnost využití paušálních výdajů, což umožňuje poplatníkům povinnost evidovat jednotlivé výdaje, což v tomto případě nemají. Pro správce daně je to zase výhodou v případě kontrol. Tuto možnost paušálních výdajů bych ponechala, jen si myslím, že by bylo vhodné sjednotit sazbu paušálních výdajů. Vyšší paušálních výdajů v současnosti a po navrhovaných úpravách uvádím v následující tabulce (Tab. 15)

Tab. 15. Navrhovaná změna paušálních výdajů u příjmů z ekonomické činnosti

Současná úprava		Navrhovaná úprava
Příjmy z:		60%
ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80%	
ze řemeslných živností	60%	
ze živností (mimo řemeslné)	50%	
z jiného podnikání podle zvl. Předpisů; z užití nebo poskytnutí práv (§ 7 odst. 2a); z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním znalce, tlumočnicka zprostředkovatele kolektivní sporů,... z činnosti insolvenčního správce	40%	

Možnost využít paušálních výdajů bych stanovila jen pro malé podnikatele, což by se mohlo např. stanovit do jaké výše příjmů (návrh 1 500 000 Kč). Také by si je nemohli uplatnit ti, co účtují v soustavě podvojného účetnictví.

Výhody

- zvýšení paušálních výdajů u posledních dvou skupin příjmů,
- zvýšení právní jistoty zejména u poplatníků, kteří mají více činností,
- daňová spravedlivost,
- jednodušší a nákladově nižší administrativa jak pro poplatníky, tak pro správce.

Nevýhody

- snížení paušálních výdajů u příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství.

U příjmů ze zaměstnání

V současné právní úpravě nemají zaměstnanci možnost využít odpočtu paušálních výdajů. Tuto možnost využití paušálních výdajů bych zavedla, jelikož zaměstnanci mají spoustu dalších nákladů, spojených s jejich zaměstnáním, které si musí sami uhradit. Ano je pravda, že v některých případech poskytují zaměstnavatelé svým zaměstnancům určité nepeňěžní výhody (např. stravné, pracovní oděvy), ale to není u všech zaměstnavatelů a navíc si myslím, že žádný ze zaměstnanců nedostává vše. Zaměstnanci vynakládají další náklady –

musí se do práce dopravit, ve vyšších pracovních pozicích se musí neustále vzdělávat, kupovat si odbornou literaturu atd., což jim nikdo nezaplatí.

Navrhla bych tedy možnost u zaměstnanců, uplatnit si paušální výdaje. Navrhovala bych tak 10 – 15 %, ale spíše bych se přikláněla k té nižší sazbě.

Výhody

- větší spravedlnost pro zaměstnance při stanovení základu daně,
- snížení daňové povinnosti zaměstnanců,
- zjednodušení v administrativě zaměstnavatelů (méně ročních vyúčtování).

Nevýhody

- ztížení administrativy, jak pro poplatníky, tak pro správce daní,
- větší počet podávaných daňových přiznání individuálně (nikoli vyúčtování v rámci firmy),
- předpokládám také nižší příjem z těchto daní do státního rozpočtu.

5.1.5 Nezdánitelné částky

Tyto částky je možné si odečíst od základu daně. Úplné zrušení těchto částek, bych nedoporučovala, sice by to bylo výhodné pro stát, a nedeformoval by se základ daně, ale mělo by to spoustu negativních vlivů zejména na poplatníky, ale také zcela určitě pojišťovny (možnost odpočtu příspěvků na životní a penzijní pojištění), kdy si spousta poplatníků uzavírá právě tyto pojistky z důvodu daňové úspory. Navrhuji tedy jen tyto částky trochu protřídit a některé vypustit. Uvádím v následující tabulce (Tab. 16)

Tab. 16. Návrh úprav v nezdanitelných částech základu daně

Aktuálně platné	Navrhované úpravy
Hodnota darů	Dary na veřejně prospěšné účely
Odečet úroků z úvěru na bytové potřeby	Ponechat
Příspěvek na penzijní připojištění	Sjednotit - příspěvky na stáří
Příspěvek na životní pojištění	
Odborové příspěvky	<i>Zrušit</i>
Výdaje na další vzdělání	<i>Zrušit</i>

Výzkum a vývoj	Ponechat
Ostatní	Zrušit

První drobná úprava by měla být v hodnotě darů a to upřesnění, že by se jednalo o dary na veřejně prospěšné účely.

Další účinnou změnu vidím u penzijního a životního pojištění. Tyto dvě části bych sjednotila jednak názvem, ale také bych zavedla pro obě pojištění jednotný limit ve výši 24 000 Kč. Tento limit by neomezoval nijak jednotlivé pojištění, tzn. poplatníci by si mohli odečíst ze základu až 24 000 Kč klidně jen z životního pojištění a naopak, případně kombinovat.

Odborové příspěvky a výdaje na další vzdělání navrhuji zrušit.

Výhody

- zjednodušení v administrativě,
- větší přehlednost ve vymezení darů a jednodušší prokázání, že dar byl účelný,
- větší variabilita pro poplatníky při výběru mezi životním a penzijním pojištěním.

Nevýhody

- pro ty, co si uplatňovali částky u položek, které navrhuji zrušit.

5.1.6 Slevy na dani

Slevy na dani jsou a budou nepostradatelným prvkem při výpočtu daňové povinnosti. V této části bych udělala jen menší změnu a to zrušila slevy pro studenty. Myslím si, že tak jak je tato sleva u nás nastavena, tak nekoresponduje s věkem, ve kterém se děti (studenti) osamostatňují. A ani mi moc nekoresponduje s odůvodněním u ostatních slev.

A ještě z důvodu možného zneužití, který jsem uvedla v části „Vyhodnocení vývoje změn DPFO“, bych zrušila ustanovení, že důchodci si mohou také uplatnit základní slevy na poplatníka.

Výhody

- snížení administrativy,
- snížení daňových úniků, zrušením možnosti uplatnění základních slev u důchodců,

- jelikož se zvýší daňová povinnost u studentů (příp. důchodců), zvýší se také příjem do státního rozpočtu.

Nevýhody

- zvýšení daňové povinnosti u studentů,
- pracující důchodci, nebo důchodci, jejichž důchod přesáhne částku 288 000 Kč, budou mít vyšší daňovou povinnost.

To jsou tedy změny, které já bych viděla jako účinné u DPFO.

5.2 Navrhované úpravy u daně z příjmů právnických osob

5.2.1 Změny v osvobození

Výjimek, které příjmy se nemusí zdaňovat, tedy jsou od daně z příjmů PO osvobozeny je značně mnoho. V této části bych některá osvobození vypustila.

Shledávám nespravedlnost v tom, že jsou osvobozeny příjmy veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízení. Vždyť zdravotnická zařízení, které jsou obchodními společnostmi nebo FO poskytující také lékařskou péči žádné takové osvobození od daně nemají. Proto by mělo dojít k úpravě a sladění a nebo ke zrušení tohoto osvobození.

Osvobození příjmů z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu atd. jak je uvedeno v § 19 odst. 1 písm. C, bych dle mého názoru zrušila. Zejména z toho důvodu, že zákon také umožňuje se tohoto osvobození vzdát za určitých podmínek. Z čehož mi plyne, že vlastníci takových zařízení si řeknou, máme vysoké příjmy, tak využijeme možnosti osvobození nebo máme nízké příjmy a vysoké náklady, pak se osvobození vzdáme.

Dále nepovažuji za nutné, aby stále v zákoně bylo uvedeno osvobození příjmů České konsolidační agentury, která již ukončila činnost.

Výhody

- zjednodušení,

- větší příjem do státního rozpočtu z příjmů, které byly osvobozeny a osvobození by nově bylo zrušeno.

Nevýhody

- pro ty poplatníky, pro které platilo osvobození a bylo by zrušeno, by to znamenalo vyšší daňovou povinnost.

5.2.2 Základ daně

Základem daně jsou příjmy (mimo příjmy osvobozené, či ty, které nejsou předmětem daně), které přesahují výdaje (náklady), při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období.

Výnosy

Nutné pro základ daně jsou tedy výnosy PO. Definicí výnosů bych stanovila jako peněžní částku, sníženou o sazbu DPH, kterou poplatník obdržel za uskutečněné zdanitelné plnění. Toto by samozřejmě platilo pro plátce DPH, takže by muselo být také doplněno, že v případě neplátců daně DPH je to částka, kterou poplatník obdržel za uskutečněné plnění.

Dále bych upravila, že dnem, kdy musí být výnosy zdaněny, je den uskutečnění zdanitelného plnění, ale v případě, že by den úhrady, tedy den přijetí finanční částky, předcházel dnu uskutečněného plnění, pak by výnos měl být již tento den. Tzn. v tom dnu, který nastane dříve, vzniká zdanitelný výnos. To by samozřejmě znamenalo další úpravy.

Výhody

- zjednodušení,
- větší spravedlnost při zdaňování příjmů v časovém souladu.

Nevýhody

- neslo by to sebou další úpravy, zcela určitě v časovém rozlišení,
- v souvislosti s dokazováním, kdy skutečně došlo k uskutečnění plnění, např. by se musela zavést zákonná povinnost, kdy by byli poplatníci museli prokázat, kdy k tomuto plnění skutečně došlo (ať už formou dodacích listů, či potvrzení od přepravců atd.),

Náklady

Mělo by se stále jednat o náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů s tím, že náklady související s jistými výnosy by se musely časově sladit. Tedy náklady, které by souvisely s určitými výnosy, by se mohly daňově odečíst ve stejném období, ve kterém byly zdaněny příslušné příjmy. V případě ostatních nákladů, které nesouvisí s žádnými výnosy, by se tyto uplatnili v období vzniku.

Výhody

- zjednodušení,
- větší spravedlnost v časovém souladu výnosů a nákladů.

Nevýhody

- v souvislosti si PO mnohdy přesouvají faktury do dalšího např. čtvrtletí z důvodu úpravy DPH, po této úpravě by to již neměli umožněno.

5.2.3 Zdaňování dividend

Podíly na zisku, dividendy a jejich velmi známá vlastnost dvojího zdanění. To je vlastnost, které by se mělo předejít a je často kritizována. U zdanění dividend bych zavedla jinou sazbu daně a to na nižší úrovni než je obecná sazba daně z příjmů FO. Tedy dividendy by se zdaňovaly např. sazbou 10 %.

Výhody

- částečná kompenzace v rámci dvojího zdanění,
- snížení daňové povinnosti u poplatníků s příjmy z vyplácených dividend a podílů.

Nevýhody

- snížení příjmů do státního rozpočtu z těchto daní,
- po zavedení jednotné sazby daně by došlo k objevení se další sazby daně.

5.2.4 Hmotný majetek

U hmotného majetku bych sjednotila pojmy oprava a technické zhodnocení, jelikož poplatníci mívají velmi často problém s tím, že neví, do které skupiny mají provedené práce na hmotném majetku zařadit. Účelné by bylo např. stanovit určitý limit v procentech ze vstupní ceny majetku. V případě, že by se na tomto majetku provedly jakékoli úpravy, které by

byly v hodnotě do stanoveného limitu, pak by poplatníci mohli tyto výdaje zahrnout jednorázově do uznatelných nákladů. Měl by ovšem také možnost zvýšit vstupní cenu majetku o tyto výdaje a odepisovat je. V případě, že by výdaje na úpravy majetku přesáhly stanovený limit, pak by měl jedinou možnost a to zvýšit vstupní cenu majetku o tyto nově uskutečněné výdaje a odepisovat je.

Výhody

- konec problematiky s rozlišením pojmu „oprava“ a „technické zhodnocení“,
- u dražšího majetku bude umožněno uplatnit vysokou částku přímo do nákladů, jelikož by limit byl stanoven v procentech a ne hodnotou, jak tomu bylo u technického zhodnocení. S tím by pak bylo spojeno vyšší snížení základu daně.

Nevýhody

- každý majetek má jinou vstupní cenu, tudíž by si poplatníci museli hlídat stanovený limit u každého majetku jednotlivě.

5.3 Další úpravy v zákoně o daních z příjmů

5.3.1 Rozdělení zákona

Nyní je zákon o daních z příjmů rozdělen na tři části. Pro zjednodušení, bych zákon rozdělila na části dvě, dle následující tabulky (Tab. 17).

Tab. 17. Navrhované rozdělení zákona o daních z příjmů

Současné rozdělení	Navrhované rozdělení
Daň z příjmů FO	Daň z příjmů FO (obsahující části ze společného ustanovení, platná pro FO)
Daň z příjmů PO	Daň z příjmů PO (obsahující části ze společného ustanovení, platná pro PO)
Společná ustanovení	Součástí daní z příjmů FO a PO

Je tedy zřejmé, že bych zrušila třetí část zákona a to společná ustanovení. To, co nyní obsahuje část společná ustanovení, bych rozdělila přímo do jednotlivých částí DPFO a DPPO, dle toho, které ustanovení patří k příslušné dani. V části společná ustanovení jsou taky body, kdy se daná problematika týká jak FO tak PO. V takovém případě tato problematika musela být uvedena jak v části DPFO tak v části DPPO.

Jelikož by po takovýchto úpravách byl zákon velmi obsáhlý, dalo by se také uvažovat o vzniku dvou zákonů. Tedy Zákon o dani z příjmů fyzických osob a druhý Zákon o dani z příjmů právnických osob.

Výhody

- lepší a jasnější orientace pro poplatníky,
- větší přehlednost a srozumitelnost,
- poplatník FO se bude zabývat pouze částí pro FO a nikoli se mu nebude nic propojovat s PO a naopak.

Nevýhody

- zákon by zřejmě byl mnohem obsáhlejší,
- časově náročná úprava zákona.

5.3.2 Sloučení zákona o daních z příjmů a zákona o rezervách

Zákon o rezervách upravuje pro účely zjištění základu daně z příjmů způsob tvorby a výši rezerv a opravných položek, které jsou výdajem (nákladem) vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů u poplatníků daní z příjmů.

Dle mého názoru by tento zákon měl být zakomponován do zákona o daních z příjmů, protože tyto dva zákony se doplňují.

Výhody

- rychlejší a jasnější orientace pro poplatníky v těchto dvou resp. jednom zákoně,
- větší přehlednost a srozumitelnost.

Nevýhody

- sladění těchto dvou zákonů do jednoho by bylo velmi náročně a složitě,

- zákon o daních z příjmů by byl obsáhlejší.

5.3.3 Daňové přiznání

Ještě bych chtěla uvést pár myšlenek spojených s možností úprav při podávání daňového přiznání.

Myslím si, že by velmi pomohlo, pokud by mělo najednou mnoho daňových poplatníků - zaměstnanců podávat daňové přiznání, mít možnost podat daňové přiznání elektronicky přes internet s tím, že by se přímo do online formuláře vyplňovaly jednotlivé kolonky daňového přiznání. Tento formulář by také automaticky prováděl průběžné výpočty a u každé kolonky by se mohla např. rozsvítit jistá informace (upozornění), co tam skutečně mají poplatníci doplnit a napsat a také jaké mají nebo existují možnosti. Takto vyplněný formulář by následně poplatníci jen přes jedno kliknutí odeslali a obratem by jim přišlo potvrzení o doručení nebo případná chyba.

Výhody

- jednoduše, rychle a hlavně svépomocí vyplněné daňové přiznání,
- úspora času jak daňových poplatníků, tak správců daně,
- snížení nákladů na administrativu správců daně, více lidí by preferovalo tento způsob podání a nebylo by tolik daňových poplatníků na přepážkách finančních úřadů.

Nevýhody

- zavedení takového systému by bylo velmi finančně náročné,
- ne všichni poplatníci by tento způsob preferovali a stále by dávali přednost osobnímu kontaktu na finančních úřadech.

5.4 Navrhované úpravy u daně z nemovitostí

Vyplnit daňové přiznání k dani z nemovitostí mi připadá jako jedno z nejsložitějších. Velmi jednoduše jde stanovit poplatník, předmět daně, složitější je to pak již s výpočtem daně, zejména u daně ze staveb. Setkala jsem se s mnoha názory, kdy by se měla tato daň zrušit. Což pokud vezmeme v úvahu, že výnosy do státního rozpočtu z této daně nejsou až tak vysoké, kdežto oproti tomu náklady na její výběr a administrativu jsou naopak vysoké, pak by možná zrušení této daně bylo namístě.

Já bych, ale hledala zřejmě cestu ve značném zjednodušení této daně. Jako problematickou část vidím daň ze staveb. Jenom samotné stanovení základu daně je neuvěřitelně složité. Proto bych navrhla, zrušit tuto část daně z nemovitostí.

Zůstala by tedy jen daň z pozemků. Tady bych stanovila jednotnou sazbu daně pro všechny pozemky, která by byla o něco vyšší než sazby současné a to by mohlo vykompenzovat daň ze staveb.

Výhody

- značné zjednodušení výpočtu a celkově daňového přiznání,
- snadné stanovení základu daně,
- zjednodušení administrativy.

Nevýhody

- nespravedlnost při stejné sazbě daně např. u stavebního pozemku a louky,
- pro ty, co mají mnoho pozemků (málo staveb), by to znamenalo vyšší daňovou povinnost,
- vznik problémů při podání přiznání a placení daně u zastavěných pozemků bytovými jednotkami (paneláky).

5.5 Navrhované úpravy u daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí

5.5.1 Daň dědická

Jelikož výnosy do veřejných rozpočtů z této daně jsou nízké a náklady na administrativu a inkaso daně jsou naopak ve vysokých hodnotách, navrhuji tuto daň úplně zrušit.

S ohledem na to, že od této daně jsou osvobozeny osoby zařazené v I. a II. skupině, což je většina osob, mimo další osvobození, které je v zákoně uvedeno, takže povinnost z této daně vyplývá již spíše té menší části obyvatelstva.

Navrhla bych spíše, aby v případě, kdy by dědila právnická osoba či fyzická osoba, která není od daně dědické osvobozena, nebo by se jednalo o dědění od daně neosvobozené, aby předmět dědění byl zdaněn daní z příjmů.

Výhody

- zjednodušení administrativy, zánik povinnosti podat daňové přiznání k dani dědické,
- snížení (zánik) nákladů na výběr daně a na administrativu.

Nevýhody

- v případě, že by se jednalo o PO či FO, která by zděděný majetek musela zdanit v daních příjmů, pak by to pro ni znamenalo vyšší daňovou povinnost,
- nutná změna v zákoně o daních z příjmů, s tím spojená.

5.5.2 Daň darovací

U daně darovací se k tomu stavím stejně jako u daně dědické. Nízké výnosy z této daně do veřejných rozpočtů naproti tomu vysoké náklady spojené s administrativou a výběrem daně. Také osvobození je u darovací daně široké. Navrhuji tedy stejný postup jako u daně dědické, tedy zrušit daň darovací a případně upravit v daních z příjmů to, že předmět darování by se stal předmětem daně z příjmů.

Výhody a nevýhody vidím stejné jako u daně dědické.

5.5.3 Daň z převodu nemovitostí

U daně z převodu nemovitostí mi vadí asi jen jedna věc a to, že nabyvatel je ručitelem. Ve většině případů kupující prodávajícího nezná, tady nevidím kladné odůvodnění, proč by měl za něj ručit. Toto ustanovení bych zrušila.

Výhody

- větší jistota pro nabyvatele, nemusel by se obávat, že prodávající nezaplatí příslušnou daň a on by ji musel platit za něj.

Nevýhody

- větší náklady spojené s vymáháním daně,
- za prodávajícího nebude nikdo ručit.

5.6 Navrhované úpravy u daně silniční

Zákon o silniční dani se mi jeví jako docela jasný a přehledný. U tohoto zákona bych provedla jen menší změny.

Snížení daně, slevy na dani

Provedla bych menší úpravu v části slevy na dani a v části kde se hovoří o snížení daně. Myslím si, že by tyto dvě části mohly být pod jedním paragrafem a nikoli v § 6 a v § 12.

§ 6 je nazván jako sazba daně a toto je z něj taky zřejmé. Obsahuje ale ještě další odstavce, které hovoří o snížení sazby daně. Tyto části bych přesunula právě do § 12, který je nazván jako sleva na dani.

Formulace zákona

A také si ještě myslím, že v určitých částech tohoto zákona by šlo dané ustanovení napsat jednodušeji a hlavně srozumitelněji.

Např. § 6 odst. 6, kde se uvádí (cituji jen část):

„Sazba daně podle odstavců 1 a 2 se u vozidel snižuje o 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data jejich první registrace a o 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců a o 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců. Nárok na příslušné snížení sazby daně vzniká počínaje kalendářním měsícem první registrace vozidla a končí u téhož vozidla po 108 kalendářních měsících.“ [15]

Myslím si, že srozumitelnější by bylo znění:

Sazba daně podle odstavců 1 a 2 se u vozidel snižuje po dobu 108 kalendářních měsíců a to následovně:

- o 48 % po dobu prvních 36 kalendářních měsíců od data jejich první registrace,
- o 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců,
- a o 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců.

Nárok na příslušné snížení sazby daně vzniká v kalendářním měsíci, kdy došlo k první registraci vozidla

Výhody

- lepší přehlednost a srozumitelnost.

Nevýhody

- v těchto úpravách nevýhody nevidím, jedná se pouze o drobné úpravy ve formulaci.

ZÁVĚR

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo analyzovat a navrhnout úpravy v soustavě přímých daní ČR.

Soustavu přímých daní jsem nejprve specifikovala v teoretické části. Daně patřící do této soustavy prošly řadou změn. V poslední době byly značné změny, které vešly v platnost na základě daňové reformy od 1. 1. 2008, a k dalším úpravám došlo hned v roce následujícím. Proto jsem si nejprve tyto změny a také jejich dopady analyzovala. V této analytické části jsem se zaměřila na každou daň samostatně. U každé této daně, jsem si provedla analýzu, jakými prošla změnami a to platnými od roku 2008 v porovnání s rokem 2007 a následně od roku 2009. Zaměřila jsem se na změny značné, ale také jen na ty drobné a samozřejmě na ty medializované, o kterých všichni slyšeli či někde četli. Většinou, kdy byla zveřejněna nějaká kladná změna pro poplatníky, našla jsem za tím nějaké „ale“. A to „ale“ už většina obyvatel nevidí, ne proto, že nechce, ale že tomu prostě nerozumí a nepohybují se v této problematice. Narazila jsem také na změny, kterých můžou poplatníci zneužít ve svůj prospěch a v neprospěch státu. A jelikož jsme v ČR a tyto zákony se týkají obyvatel ČR, tak si myslím, že na tyto možnosti zneužití poplatníci dříve či později přijdou. Nebo zřejmě už přišli. Samozřejmě že při analýze jsem nenarazila jen na negativní změny, ba naopak. Nemůžu říci, že vše, co bylo změněno, bylo změněno špatně. To určitě ne, jen mi v tom stále chybí ta jednoduchost.

Při zpracování této analýzy jsem dospěla na určité myšlenky a nápady, které by se mohly změnit. Ty jsem zapracovala do části navrhovaných úprav v soustavě přímých daní. Uvedla jsem samozřejmě jen změny dílčí, neboli nevytvořila jsem nové kompletní daňové zákony. Opět jsem zapracovala každou daň zvlášť a u každé z nich, jsem navrhla změny, které by mohly být přínosem. Ke každému návrhu jsem uvedla také výhody a nevýhody, které by mohly vzniknout, pokud by navrhované změny nastaly. V některých případech šlo o změny značné v jiných naopak drobné. Za ty značné změny zcela určitě považuji návrh zrušení daně dědické a darovací. V mnoha případech šlo o změny, které by vedly ke zjednodušení, v některých případech také ke snížení daňových úniků, snížení nákladů jak ve státní sféře, tak také daňových poplatníků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] DVOŘÁKOVÁ, Lilia, et al. *DANĚ I.: edice vzdělávání účetních v ČR*. Praha: Biance, 2000. 284 s. ISBN 80-86371-04-2.
- [2] DVOŘÁKOVÁ, Lilia, et al. *DANĚ II.: edice vzdělávání účetních v ČR*. Praha: Svaz účetních, 2001. 455 s. ISBN 80-86371-10-7.
- [3] KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2003. 262 s. ISBN 80-86395-84-7.
- [4] MACHÁČEK, I. *Fyzické osoby a daň z příjmů*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2008. 205 s. ISBN 98-80-7357-360-7.
- [5] MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2007 – úplná znění platná k 1. 1. 2007*. 15. vyd. Praha: Grada, 2007. 192 s. ISBN 978-80-247-2087-6.
- [6] MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2008 – úplná znění platná k 1. 1. 2008*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 210 s. ISBN 978-80-247-2385-3.
- [7] MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2009 – úplná znění platná k 1. 1. 2009*. 17. vyd. Praha: Grada, 2009. 216 s. ISBN 978-80-247-2803-2.
- [8] RYLOVÁ, Z. a kol. *Daňové zákony 2008 – v úplném znění k 1. 1. 2008*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2007. 185 s. ISBN 978-80-251-1836-8.
- [9] SVÁTKOVÁ, S. *Bakalářské minimum z daní*. Praha: TRIZONIA, 1994. 293 s. ISBN 80-85573-24-5.
- [10] ŠIROKÝ, J. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1. vyd. Praha: C. H. BECK, 2003. 249 s. ISBN 80-7179-413-9.
- [11] VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový rozhled: učebnice základů daňového systému České republiky*. Praha: VOX, 1995. 205 s.

Internetové zdroje:

- [12] *Komora daňových poradců ČR: Daňové reformy ČR* [online]. c2006 [cit. 2009-04-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.kdpcr.cz/Data/files/pdf/vancurova.pdf>>.

- [13] *Ministerstvo financí: Finanční zpravodaj 1/2008* [online]. c2005 [cit. 2009-04-15]. Dostupný z WWW:
<http://mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/finzprav200801_pdf.pdf>.
- [14] *Ministerstvo financí: Finanční zpravodaj 1-2/2009* [online]. c2005 [cit. 2009-04-15]. Dostupný z WWW:
<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/FinZprav200901-02_pdf.pdf>.

Právní předpisy:

- [15] *Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů.*
- [16] *Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.*
- [17] *Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.*
- [18] *Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.*

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika.
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
DPPO	Daň z příjmů právnických osob.
EU	Evropská unie.
FO	Fyzická osoba.
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí.
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná.
PO	Právnická osoba.
SP	Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.
ZP	Pojistné na všeobecné zdravotní pojištění.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Daňový systém ČR	14
--------------------------------	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Systém zdanění při prodeji akcií a podílů.....	40
Tab. 2. Přehled vývoje slev na poplatníka	41
Tab. 3. Osvobození ročního důchodu (roční důchod 210 tis. Kč)	41
Tab. 4. Osvobození ročního důchodu (roční důchod 230 tis. Kč)	42
Tab. 5. Vliv na daňovou povinnost,.....	42
Tab. 6. Zjednodušené daňové přiznání	43
Tab. 7. Vývoj daňově uznatelného SP a ZP u OSVČ	44
Tab. 8. Vývoj uplatnění darů ze základu daně v letech 2007 - 2009	45
Tab. 9. Průměrné ceny pro výpočet náhrady za spotřebované pohonné hmoty	46
Tab. 10. Minimální doba trvání finančního leasingu	59
Tab. 11. Vliv snížení sazeb silniční daně na daňovou povinnost v letech 2007 - 2009	69
Tab. 12. Snížení sazeb silniční daně u nákladních vozidel s hmotností nad 12 tun	69
Tab. 13. Navrhovaná změna v předmětu daně z příjmů FO	73
Tab. 14. Změna v osvobození příjmů z prodeje movitých věcí.....	75
Tab. 15. Navrhovaná změna paušálních výdajů u příjmů z ekonomické činnosti.....	77
Tab. 16. Návrh úprav v nezdavitelných částech základu daně	78
Tab. 17. Navrhované rozdělení zákona o daních z příjmů	83